МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ІМ. Ю.М. ПОТЕБНІ

Кафедра обліку, аналізу, оподаткування та аудиту
(повна назва кафедри)

Кваліфікаційна робота

другий (магістерський)
(рівень вищої освіти)

на тему: Удосконалення обліку та контролю собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ транс плюс»

Виконав: студент 2 курсу, групи 8.0714 – ОАК
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код і назва спеціальності)

освітньої програми Облік, аналіз, контроль в управлінні підприємством
(код і назва освітньої програми)

А.Г. Медведовський
(ініціали та прізвище)

до захисту

Керівник: професор кафедри ОАОА, професор, д.е.н. Макаренко А.П.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Рецензент: доцент кафедри ОАОА, доцент, к.е.н. Подмешальська Ю. В.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Запоріжжя
2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ІМ. Ю.М. ПОТЕБНІ

Кафедра Обліку, аналізу, оподаткування та аудиту
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
(код та назва)
Освітня програма Облік, аналіз, контроль в управлінні підприємством
(код та назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____
«04» 03 2025 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Медведовський Артем Григорович
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Удосконалення обліку та контролю собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ транс плюс»

керівник роботи Макаренко А.П., д.е.н., професор, професор кафедри ОАОА,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
затверджені наказом ЗНУ від «27» лютого 2025 року № 318-с
2. Строк подання студентом роботи 12.12.2025
3. Вихідні дані до роботи законодавчі та нормативні акти України, наукові праці вітчизняних вчених економістів, періодична література, інтернет-ресурси, дані обліку і звітності

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)
1. Теоретичні основи обліку та контролю собівартості послуг з перевезення вантажу
2. Облік собівартості послуг з перевезення вантажу та фінансовий аналіз на ТОВ «Топ транс плюс»
3. Пропозиції удосконалення обліку та контролю собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ транс плюс»

4. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) 1. Концептуальні основи обліку собівартості за НП(С)БО 16. 2. Первинні документи для обліку собівартості послуг з перевезення вантажу. 3. Послідовність проведення перевірки. 4. Формування та списання виробничої собівартості послуг. 5. Аналіз ліквідності ТОВ «Топ транс плюс» за 2022-

2024 роки. 6. Загальний план проведення контролю собівартості надання послуг перевезення. 7. Аналітична відомість АВ-1 структури собівартості перевезень. 8. Аналітична відомість АВ-3 контролю витрат пального. 9. Робочий документ «Контроль прямих витрат на рейс» РД-1. 10. Робочий документ «Контроль фактичної собівартості рейсу» РД-4. 11. Робочий документ «Контроль фактичної собівартості рейсу» РД-4

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Макаренко А.П., д.е.н., професор, професор кафедри ОАОА		
2	Макаренко А.П., д.е.н., професор, професор кафедри ОАОА		
3	Макаренко А.П., д.е.н., професор, професор кафедри ОАОА		

7. Дата видачі завдання 04.03.2025

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	*Складання робочого плану, визначення предмету, мети та завдань досліджень*	*Жовтень 2025*	виконано
2	*Огляд літературних джерел, періодичних та наукових видань з теми дослідження*	*Жовтень 2025*	виконано
3	*Робота над 1 розділом*	*Жовтень 2025*	виконано
4	*Робота над 2 розділом*	*Жовтень 2025*	виконано
5	*Робота над 3 розділом*	*Жовтень 2025*	виконано
6	*Підготовка до публікації наукової статті та тез доповіді*	*Жовтень-листопад 2025*	виконано
7	*Оформлення роботи згідно ДСТУ та методичних рекомендацій*	*Листопад 2025*	виконано
8	*Попередній захист роботи*	*Грудень 2025*	виконано
9	*Нормоконтроль*	*Грудень 2025*	виконано
10	*Підготовка остаточного варіанту роботи, презентаційного матеріалу, доповіді*	*Грудень 2025*	виконано
11	*Захист роботи*	*Грудень 2025*	виконано

Студент (підпис) А. Г. Медведовський (ініціали та прізвище)

Керівник роботи (підпис) А. П. Макаренко (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер (підпис) Ю. С. Синиця (ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Медведовський А. Г. Удосконалення обліку та контролю собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ Транс Плюс».

Кваліфікаційна робота для здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю 071 – Облік і оподаткування, науковий керівник Макаренко А.П. Запорізький національний університет. Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю. М. Потебні, кафедра обліку, аналізу, оподаткування та аудиту, 2025.

Досліджено теоретичні основи обліку та контролю собівартості послуг з перевезення вантажу. Показано облік собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ Транс Плюс». Проведено фінансовий аналіз ТОВ «Топ Транс Плюс». Проведено контроль собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ Транс Плюс». Надано шляхи щодо удосконалення обліку і контролю собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ Транс Плюс».

Ключові слова: ОБЛІК, КОНТРОЛЬ, ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ, СОБІВАРТІСТЬ ПОСЛУГ, ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖУ, УДОСКОНАЛЕННЯ

ABSTRACT

Medvedovskyi A. Improving Accounting and Control of the Cost of Freight Transportation Services at Top Trans Plus LLC.

Qualification work for obtaining a higher education degree of master in the specialty 071 – Accounting and Taxation, scientific supervisor Makarenko A. P. Zaporizhzhia National University. Engineering Educational and Scientific Institute named after Yu.M. Potebnya, Department of Accounting, Analysis, Taxation and Audit, 2025.

The theoretical foundations of accounting and control of the cost of freight transportation services have been studied. The accounting of the cost of freight transportation services at LLC “Top Trans Plus” has been presented. A financial

analysis of LLC “Top Trans Plus” has been conducted. Control of the cost of freight transportation services at LLC “Top Trans Plus” has been carried out. Ways to improve the accounting and control of the cost of freight transportation services at LLC “Top Trans Plus” have been proposed.

Keywords: ACCOUNTING, CONTROL, FINANCIAL ANALYSIS, COST OF SERVICES, FREIGHT TRANSPORTATION, IMPROVEMENT

ЗМІСТ

ВСТУП 7
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ СОБІВАРТОСТІ ПОСЛУГ З ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖУ 10
1.1 Законодавчо-нормативні акти з обліку собівартості послуг з перевезення вантажу 10
1.2 Облік собівартості послуг з перевезення вантажу 17
1.3 Контроль собівартості послуг з перевезення вантажу 27
2 ОБЛІК СОБІВАРТОСТІ ПОСЛУГ З ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖУ ТА ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ НА ТОВ «ТОП ТРАНС ПЛЮС» 32
2.1 Загальна характеристика ТОВ «Топ Транс Плюс» 32
2.2 Облік собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ Транс Плюс» 33
2.3 Фінансовий аналіз ТОВ «Топ Транс Плюс» 37
3 ПРОПОЗИЦІЇ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ СОБІВАРТОСТІ ПОСЛУГ З ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖУ НА ТОВ «ТОП ТРАНС ПЛЮС» 46
3.1 Контроль собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ Транс Плюс» 46
3.2 Шляхи щодо удосконалення обліку собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ Транс Плюс» 59
3.3 Шляхи щодо удосконалення контролю собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ Транс Плюс» 64
ВИСНОВКИ 71
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ 74
ДОДАТКИ 82

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах трансформації економіки України та активної інтеграції в світові логістичні та транспортні ланцюги облік і контроль собівартості послуг з перевезення вантажу набуває особливої соціально-економічної та науково-практичної значущості. Це зумовлено низкою об'єктивних факторів, що визначають конкурентоспроможність транспортних підприємств та стабільність їх функціонування.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами. Робота виконана відповідно до науково-дослідної теми кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М. Потебні Запорізького національного університету «Теоретико-методичні та практичні підходи щодо удосконалення обліку, аналізу, оподаткування та контролю в управлінні підприємством» (державний реєстраційний номер: 0123U100372). Автором запропоновано удосконалення обліку та контролю собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ Транс Плюс».

Мета та завдання роботи. Метою роботи є дослідження обліку та контролю собівартості послуг з перевезення вантажу та їх удосконалення на ТОВ «Топ Транс Плюс».

Для досягнення поставленої мети було визначено наступні завдання:

- дослідити теоретичні основи обліку та контролю собівартості послуг з перевезення вантажу;
- показати основи обліку собівартості послуг з перевезення вантажу ТОВ «Топ Транс Плюс»;
- провести фінансовий аналіз ТОВ «Топ Транс Плюс»;
- провести контроль собівартості послуг з перевезення вантажу;
- надати шляхи щодо удосконалення обліку і контролю собівартості послуг з перевезення вантажу ТОВ «Топ Транс Плюс».

Об'єктом дослідження є процес обліку та контролю собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ Транс Плюс».

Предметом дослідження є існуючі підходи до ведення обліку та контролю собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ Транс Плюс».

Інформаційною базою магістерської роботи стали законодавчі та нормативні акти України, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, періодична література, інтернет-ресурси, а також дані обліку і звітності на ТОВ «Топ Транс Плюс».

Наукова новизна отриманих результатів полягає в: удосконаленні обліку та контролю собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ Транс Плюс» до найбільш важливих слід віднести:

- запропонована система контролю собівартості послуг з перевезення вантажу свідчать про можливість суттєвого підвищення якості обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на ТОВ «Топ Транс Плюс»;
- розроблені тест внутрішнього контролю, загальний план і програма контролю, а також система робочих документів (РД-1 – РД-5) забезпечують системність і послідовність контрольних процедур, підвищують доказовість результатів перевірки та сприяють своєчасному виявленню помилок і відхилень у формуванні собівартості. Реалізація запропонованих заходів з удосконалення обліку та аудиту собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ Транс Плюс» сприятиме підвищенню достовірності облікової інформації, посиленню внутрішнього контролю витрат, обґрунтованості управлінських рішень та зростанню економічної ефективності діяльності підприємства.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості впровадження практичних рекомендацій у діяльність ТОВ «Топ Транс Плюс», що дозволить підвищити ефективність роботи підприємства (довідка про впровадження № ___ від _____).

Методи дослідження. У процесі виконання роботи використано загальнонаукові методи: абстрактно-логічний метод (метод порівняння, метод групування абсолютних, середніх, відносних величин) та балансовий метод (метод деталізації, графічний метод).

Апробація результатів дослідження. Найважливіші положення та висновки магістерської роботи доповідалися на конференції:

Медведовський А. Г., Макаренко А. П. Облік та контроль собівартості послуг з перевезення вантажів. *Інновації в обліково-фінансовій сфері та інженерії різних галузей економіки* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 3-4 грудня 2025 року. Запоріжжя : ЗНУ, 2025 (подано до друку).

Основні пропозиції автора щодо обліку та контролю собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ Транс Плюс» знайшли відображення у статті:

Медведовський А. Г., Макаренко А. П., Меліхов Є. В. Удосконалення обліку та контролю собівартості послуг з перевезення вантажу на підставі аналізу господарської діяльності підприємства та вплив на макроекономічні показники. *Агросвіт.* 2026. № 3 (подано до друку).

Обсяг та структура магістерської роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Основний зміст магістерської роботи виконаний на __ сторінках комп’ютерного тексту, в тому числі __ таблиці. Список використаних джерел складається із 84 найменувань.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ СОБІВАРТОСТІ ПОСЛУГ З ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖУ

1.1 Законодавчо-нормативні акти з обліку собівартості послуг з перевезення вантажу

Законодавчо-нормативні акти з обліку собівартості послуг з перевезення вантажів відіграють ключову роль у діяльності транспортних підприємств, оскільки вони формують єдині правила ведення обліку, забезпечують прозорість фінансової інформації та відповідність господарської діяльності вимогам держави.

Забезпечення єдності методології обліку відбуваються на підставі наступних нормативних актів: Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [1], НП(С)БО 16 «Витрати» [8], Податковий кодекс України [12] тощо, які визначають: склад витрат, що включаються до собівартості перевезень; порядок їх визнання та групування; принципи розподілу прямих і непрямих витрат. Це дозволяє застосовувати єдиний підхід до формування собівартості.

На даний час важливе обґрунтоване формування тарифів на перевезення. Правильний облік собівартості на основі нормативних вимог є базою для: розрахунку економічно обґрунтованих тарифів; уникнення заниження або завищення вартості транспортних послуг; забезпечення конкурентоспроможності підприємства [17].

Контроль та управління витратами забезпечується за допомогою дотриманням нормативних актів, які дають змогу: здійснювати контроль за рівнем витрат на паливо, оплату праці, амортизацію, ремонт; виявляти резерви зниження собівартості; підвищувати ефективність управління транспортною діяльністю [17].

Достовірність фінансової звітності забезпечується за допомогою законодавчого регулювання, яке гарантує: правильне відображення витрат у

бухгалтерському обліку; достовірність фінансових результатів; підвищення довіри з боку інвесторів, кредиторів та контролюючих органів [58].

Податкове та правове значення обліку собівартості відповідно до нормативних актів чинить наступний вплив: зменшує ризик податкових порушень і штрафних санкцій; забезпечує коректне визначення об'єкта оподаткування; захищає підприємство під час перевірок і судових спорів [58].

Законодавчі та нормативні акти України, що регулюють облік собівартості послуг з перевезення наведено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Законодавчі та нормативні акти України, що регулюють облік собівартості послуг з перевезення

№	Назва нормативного акту	Реквізити	Коротка характеристика / що регулює
1	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1]	№ 996-XIV від 16.07.1999	Визначає правові засади ведення бухгалтерського обліку, принципи формування витрат і собівартості
2	Податковий кодекс України [12]	№ 2755-VI від 02.12.2010	Регулює оподаткування
3	НП(С)БО 16 «Витрати» [8]	Наказ Мінфіну № 318 від 31.12.1999	Визначає склад і порядок формування виробничої собівартості послуг
4	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [6]	Наказ Мінфіну № 73 від 07.02.2013	Встановлює загальні принципи відображення витрат у звітності
5	План рахунків бухгалтерського обліку [11]	Наказ Мінфіну № 291 від 30.11.1999	Регламентує рахунки для обліку витрат на перевезення (23, 91, 92 тощо)
6	Методичні рекомендації з формування собівартості перевезень (автотранспорт) [3]	Наказ Мінтрансу № 65 від 05.02.2001	Спеціальні рекомендації щодо складу витрат автотранспортних підприємств
7	Постанова Про затвердження Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту [13]	Постанова КМУ № 176 від 18.02.1997	Визначають організаційні та економічні засади транспортних послуг

Джерело: згруповано автором

Витрати – це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу

(крім зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками) [26].

Відповідно до НП(С)БО 16 «Витрати», витрати – це зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що такі витрати можуть бути достовірно оцінені [26].

НП(С)БО 16 «Витрати» також визначає порядок:

- визнання витрат;
- їх групування за елементами та статтями;
- включення витрат до собівартості продукції (робіт, послуг) [39].

Собівартість продукції (робіт, послуг) – це сукупність витрат підприємства, безпосередньо пов'язаних з виробництвом продукції, виконанням робіт або наданням послуг [39].

До собівартості включаються, зокрема:

- прямі матеріальні витрати;
- прямі витрати на оплату праці;
- інші прямі витрати;
- змінні та розподілені постійні загальновиробничі витрати [23].

Для транспортних підприємств це означає, що собівартість послуг з перевезення вантажів охоплює всі витрати, необхідні для здійснення перевізного процесу [23].

Отже, відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та НП(С)БО 16 «Витрати», витрати характеризують зменшення економічних вигод підприємства у звітному періоді, тоді як собівартість є частиною витрат, безпосередньо пов'язаних із виробництвом продукції або наданням послуг, зокрема послуг з перевезення вантажів.

Законодавчий та науковий погляд українських і закордонних вчених на визначення витрат та собівартості наведено у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 – Законодавчий та науковий погляд українських і закордонних вчених на визначення витрат та собівартості

№	Закон / Автор	Визначення собівартості (коротко)	Реквізити джерела (назва, посилання)
1	2	3	4
1	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1]	Собівартість розглядається як частина обліку витрат – грошове вираження витрат, що впливають на фінансовий результат підприємства; облік ведеться відповідно до законодавства	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»
2	НП(С)БО 16 «Витрати» (Мінфін України [8]	Собівартість виробництва – накопичені прямі, загальновиробничі та інші прямі витрати, необхідні для виготовлення продукції/надання послуг; витрати контролюються та класифікуються за елементами	Наказ Мінфіну України №318 від 31.12.1999 – НП(С)БО 16 «Витрати»
3	Податковий кодекс України [12]	Для цілей оподаткування «собівартість реалізованих товарів/послуг» визначається як витрати, що формують собівартість реалізації, та визнаються у періоді визнання доходу від реалізації	Податковий кодекс України (п.138.4 та суміжні), листи ДПС з тлумаченням
4	МСБО 2 «Запаси» IAS/IFRS (IAS 2 «Inventories») – міжнародний стандарт [4]	«Cost» (для запасів) – всі витрати придбання й виробництва та витрати, необхідні для доведення запасів до їхнього теперішнього місця і стану (purchase cost, conversion costs, other costs)	IAS 2 «Inventories» (IFRS Foundation)
5	Horngren C. T., Srikant M. D., Madhav V. R. Cost Accounting: A Managerial Emphasis [82]	Витрати (costs) – ресурси або жертвування економічних благ, виміряні в грошовій формі; різні визначення витрат залежно від мети (фінансова звітність, управління, ціноутворення)	Horngren C.T., «Cost Accounting: A Managerial Emphasis» (підручник / видання Pearson)
6	Colin D. Management and Cost Accounting [83]	Витрати – «sacrifices of economic resources» (пожертви економічних ресурсів), пов’язані з певною метою; класифікація витрат за функціями та відношенням до обсягу діяльності	Drury C., «Management and Cost Accounting» (підручник)

Продовження таблиці 1.2

1	2	3	4
7	Garrison R. H., Noreen E. W., Brewer P. C. Managerial Accounting [84]	Витрати – ресурси, понесені для виробництва/надання, що використовуються для прийняття управлінських рішень; поділ на виробничі (product) та періодичні (period) витрати	Garrison R., Noreen E., Brewer P., «Managerial Accounting»
8	О.І. Чернишенко [77], Н.М. Бондаренко [23]	Собівартість – грошове вираження сукупності витрат, пов'язаних із виробництвом і реалізацією продукції (робіт, послуг); наголос на ролі калькулювання та класифікації витрат	Чернишенко О.І., «Собівартість як економічна категорія»; Бондаренко Н.М., Устименко А.К. «Собівартість продукції: економічна сутність та її види»
9	Левицька А.В., Шишова К.С. [44]	Калькулювання/собівартість – процес обчислення грошової суми витрат на виготовлення продукції або надання послуг; акцент на методи калькулювання	Левицька А.В., Шишова К.С. «Методи обліку витрат і калькулювання собівартості»
10	Скрипник М.І. Сутність витрат як економічної категорії [68]	Витрати трактують як сукупність понесених витрат для виготовлення продукції, також як кошти, які потрібно сплатити за придбані оборотні та необоротні активи. Останні не є витратами, це лише кошти які сплачує підприємство для забезпечення безперервності та ефективності ведення господарської діяльності, і вони не впливають безпосередньо на фінансовий результат	Скрипник М.І. «Сутність витрат як економічної категорії»

Джерело: згруповано автором

Концептуальні основи обліку собівартості за НП(С)БО 16 наведено у таблиці 1.3.

МСБО 2 «Запаси» – це міжнародний стандарт бухгалтерського обліку, який визначає порядок обліку, оцінки та розкриття інформації про запаси у фінансовій звітності підприємства [2].

Основною метою МСБО 2 «Запаси» є:

- визначення підходів до оцінки запасів;

- встановлення правил включення витрат до собівартості запасів;
- регулювання порядку списання запасів у витрати [2].

Таблиця 1.3 – Концептуальні основи обліку собівартості за НП(С)БО 16 «Витрати»

№	Концептуальна основа	Зміст відповідно до НП(С)БО 16 «Витрати»
1	Визначення витрат	Витрати – це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу
2	Визнання витрат	Витрати визнаються у періоді їх виникнення незалежно від моменту оплати
3	Принцип відповідності	Витрати визнаються одночасно з доходами, для отримання яких вони були понесені
4	Оцінка витрат	Витрати оцінюються за фактичною (історичною) собівартістю
5	Склад виробничої собівартості	Прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати, змінні та розподілені постійні загальновиробничі витрати
6	Прямі та непрямі витрати	Прямі – безпосередньо відносяться на об'єкт калькулювання; непрямі – розподіляються
7	Загальновиробничі витрати	Поділяються на змінні та постійні; розподіляються з урахуванням нормальної потужності
8	Нерозподілені постійні витрати	Включаються до витрат звітного періоду, а не до собівартості
9	Витрати, що не включаються до собівартості	Адміністративні, витрати на збут, понаднормативні втрати
10	Оцінка незавершеного виробництва	Оцінюється за виробничою собівартістю
11	Облік собівартості послуг	Формується аналогічно виробничій собівартості продукції
12	Функція собівартості	Забезпечує достовірне визначення фінансового результату та контроль витрат

Джерело: згруповано автором на підставі [31]

Відповідно до МСБО 2 «Запаси», запаси – це активи, які:

- утримуються для продажу в ході звичайної діяльності;
- перебувають у процесі виробництва для такого продажу;
- призначені для споживання у процесі виробництва або надання послуг [4].

МСБО 2 «Запаси» встановлює, що запаси оцінюються за найменшою з двох величин: собівартість або чиста вартість реалізації. Це спрямоване на запобігання завищенню вартості активів у фінансовій звітності [4].

До собівартості запасів включаються:

- витрати на придбання;
- витрати на переробку;
- інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням запасів до їх теперішнього місця розташування та стану [62].

Не включаються до собівартості:

- понаднормативні втрати;
- адміністративні витрати;
- витрати на збут [62].

МСБО 2 «Запаси» дозволяє застосування таких методів:

- ФІФО (FIFO);
- середньозваженої собівартості [62].

Підприємство повинно розкривати:

- облікову політику щодо оцінки запасів;
- балансову вартість запасів;
- суму витрат, визнаних у складі собівартості реалізації;
- суму уцінки запасів та її причини [62].

Порівняння підходів до собівартості за НП(С)БО та МСБО наведено у таблиці 1.4.

Таблиця 1.4 – Порівняння підходів до собівартості за НП(С)БО та МСБО

Критерій порівняння	НП(С)БО (Україна)	МСБО / МСФЗ
1	2	3
Нормативна база	НП(С)БО 16 «Витрати»	МСБО (IAS) 2 «Запаси», МСБО (IAS) 16, Концептуальна основа МСФЗ
Визначення собівартості	Сума витрат, безпосередньо пов'язаних з виробництвом продукції (послуг)	Витрати, необхідні для доведення активу до теперішнього місця та стану
Склад виробничої собівартості	Прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати, загальновиробничі витрати	Прямі витрати + систематично розподілені накладні витрати
Поділ витрат	Чітко поділяються на виробничі та невиробничі	Поділ менш формалізований, акцент на економічну сутність
Загальновиробничі витрати	Поділяються на постійні та змінні, розподіляються за нормальної потужності	Аналогічно, але більше професійного судження

Продовження таблиці 1.4

1	2	3
Адміністративні витрати	Не включаються до собівартості	Не включаються, якщо не пов’язані безпосередньо з доведенням активу
Витрати на збут	Не включаються до собівартості	Не включаються
Понаднормативні витрати	Не включаються до собівартості, списуються на витрати періоду	Не включаються до собівартості
Оцінка незавершеного виробництва	За виробничою собівартістю	За виробничою собівартістю
Рівень деталізації	Чітко регламентований державою	Більш гнучкий, базується на професійному судженні
Орієнтація	Податково-облікова та регуляторна	Інформаційна для інвесторів і користувачів звітності

Джерело: згруповано автором на підставі [79]

Отже, МСБО 2 «Запаси» забезпечує єдині міжнародні підходи до обліку та оцінки запасів, сприяє достовірності фінансової звітності та підвищує її порівнянність між підприємствами різних країн.

1.2 Облік собівартості послуг з перевезення вантажу

Первинні документи є основою бухгалтерського обліку витрат, оскільки саме в них вперше фіксуються факти господарської діяльності, пов’язані з використанням ресурсів підприємства. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», первинні документи підтверджують здійснення господарських операцій і слугують підставою для відображення витрат у бухгалтерському обліку [1].

Первинні документи для обліку собівартості послуг з перевезення вантажу наведено у таблиці 1.5.

Таблиця 1.5 – Первинні документи для обліку собівартості послуг з перевезення вантажу

№	Первинний документ	Зміст та призначення	Які витрати підтверджує	Нормативна підстава
1	Подорожній лист вантажного автомобіля	Фіксує маршрут, пробіг, витрати пального, час роботи водія	Паливо, зарплата водія	Закон про бухгалтерський облік, внутрішні форми
2	Товарно-транспортна накладна (ТТН)	Підтверджує факт перевезення вантажу	Доходи, витрати рейсу	Правила перевезень вантажів
3	Лімітно-забірна картка	Оформлення видачі пального, ММ	Паливо, ММ	НП(С)БО 9 «Запаси», 16 «Витрати»
4	Акт списання пального та ММ	Підтверджує фактичне використання ПММ	Матеріальні витрати	НП(С)БО 16 «Витрати»
5	Акт списання запасних частин	Підтверджує використання запчастин	Ремонт і техобслуговування	НП(С)БО 9 «Запаси»
6	Табель обліку робочого часу	Фіксує відпрацьований час працівників	Зарплата водіїв і персоналу	КЗпП України
7	Наряд (лист обліку виконаних робіт)	Підстава для нарахування зарплати водіям	Оплата праці	Внутрішні документи
8	Розрахунково-платіжна відомість	Узагальнення нарахувань зарплати	Зарплата, ЄСВ	Закон про оплату праці
9	Відомість нарахування амортизації	Розрахунок амортизації ТЗ	Амортизаційні витрати	НП(С)БО 7 «Основні засоби»
10	Акт виконаних робіт (наданих послуг)	Підтверджує надання транспортних послуг	Дохід, собівартість	НП(С)БО 15 «Доходи»
11	Рахунок, рахунок-фактура	Документ для розрахунків із замовником	Дохід	Договір
12	Податкова накладна	Підтверджує податкові зобов’язання з ПДВ	ПДВ	Податковий кодекс України
13	Акт інвентаризації ПММ	Підтверджує фактичні залишки	Матеріальні витрати	Інструкція з інвентаризації
14	Калькуляція собівартості рейсу	Узагальнення витрат на рейс	Виробнича собівартість	Внутрішній регламент
15	Бухгалтерська довідка	Коригування та розподіл витрат	ЗВВ, коригування	Закон про бухгалтерський облік

Джерело: згруповано автором на підставі [8]

Характеристика собівартості надання послуг наведено у таблиці 1.5.

Таблиця 1.5 – Характеристика собівартості надання послуг

Ознака характеристики	Зміст характеристики
Економічна сутність	Собівартість послуг – це грошове вираження сукупності витрат підприємства, безпосередньо пов'язаних із процесом надання послуг
Нормативне регулювання	Формується відповідно до НП(С)БО 16 «Витрати», Плану рахунків бухгалтерського обліку
Об'єкт калькулювання	Окрема послуга, замовлення, рейс, маршрут, період
Склад собівартості	Прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати, загальновиробничі витрати
Витрати, що не включаються	Адміністративні витрати, витрати на збут, понаднормативні витрати
Особливості формування	Собівартість визначається після завершення надання послуги
Оцінка витрат	За фактичною (історичною) собівартістю
Класифікація витрат	Прямі/непрямі; змінні/постійні; виробничі/невиробничі
Розподіл непрямих витрат	Здійснюється за обґрунтованою базою (години роботи, пробіг, обсяг послуг)
Документальне забезпечення	Первинні документи (акти, подорожні листи, калькуляції)
Рахунки обліку	23 «Виробництво», 91 «Загальновиробничі витрати», 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»
Час визнання	У періоді визнання доходу від наданих послуг
Управлінське значення	База для ціноутворення, аналізу рентабельності, контролю витрат
Контроль та аудит	Здійснюється шляхом внутрішнього контролю та аудиту
Вплив на фінансовий результат	Безпосередньо визначає прибуток або збиток підприємства

Джерело: згруповано автором на підставі [34]

Рахунок 23 «Виробництво» призначений для узагальнення інформації про витрати на виробництво продукції, виконання робіт і надання послуг. На цьому рахунку відображаються: прямі матеріальні витрати; прямі витрати на оплату праці; інші прямі витрати; виробничі накладні (загальновиробничі) витрати [24].

Рахунок 23 «Виробництво» є активним, калькуляційним і використовується для формування фактичної виробничої собівартості продукції, робіт або послуг [22].

За дебетом рахунку 23 «Виробництво» відображаються витрати, безпосередньо пов’язані з виробництвом, а саме: списання виробничих запасів у виробництво (з рахунків 20 «Виробничі запаси», 22 «Малоцінні швидкозношувані предмети»); нарахування заробітної плати виробничим працівникам (рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам»); нарахування єдиного соціального внеску (рахунок 65 «Розрахунки за страхуванням»); нарахування амортизації виробничих основних засобів (рахунок 13 «Знос (амортизація) необоротних активів»); включення загальновиробничих витрат (з рахунку 91 «Загальновиробничі витрати»); інші прямі витрати, пов’язані з виробничим процесом [50].

За кредитом рахунку 23 «Виробництво» відображається: списання фактичної виробничої собівартості готової продукції на рахунок 26 «Готова продукція»; списання собівартості виконаних робіт і наданих послуг на рахунок 90 «Собівартість реалізації»; списання виробничих витрат у разі внутрішнього використання продукції [64].

Дебетове сальдо рахунку 23 «Виробництво» відображає незавершене виробництво на кінець звітного періоду.

Облік прямих витрат на перевезення вантажів наведено у таблиці 1.6.

Таблиця 1.6 – Облік прямих витрат на перевезення вантажів

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
Списано паливо на виконання перевезень	23 «Виробництво»	203 «Паливо»
Списано запасні частини для ремонту авто	23 «Виробництво»	207 «Запасні частини»
Нараховано заробітну плату водіям	23 «Виробництво»	661 «Розрахунки за заробітною платою»
Нараховано ЄСВ на зарплату водіїв	23 «Виробництво»	651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування»
Амортизація транспортних засобів	23 «Виробництво»	131 «Знос основних засобів»

Джерело: згруповано автором на підставі [57]

Отже, рахунок 23 «Виробництво» використовується для накопичення виробничих витрат і є основним рахунком для калькулювання собівартості продукції, робіт і послуг відповідно до вимог Інструкції про застосування

Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій (далі – Інструкції № 291).

Рахунок 91 «Загальновиробничі витрати» призначений для узагальнення інформації про витрати, пов’язані з управлінням та обслуговуванням виробництва, які неможливо безпосередньо віднести до конкретного об’єкта витрат (виду продукції, робіт або послуг) [40].

Рахунок 91 «Загальновиробничі витрати» є активним, збірно-розподільчим і використовується для: накопичення загальновиробничих витрат протягом звітного періоду; їх подальшого розподілу між об’єктами калькулювання; формування виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) [56].

За дебетом рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» відображаються фактично понесені загальновиробничі витрати, зокрема: витрати на утримання та експлуатацію виробничого обладнання; заробітна плата управлінського персоналу виробничих підрозділів (рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам»); нарахування єдиного соціального внеску (рахунок 65 «Розрахунки за страхуванням»); амортизація виробничих основних засобів (рахунок 13 «Знос (амортизація) необоротних активів»); витрати на опалення, освітлення, водопостачання виробничих приміщень; витрати на ремонт і технічне обслуговування виробничих основних засобів; інші витрати, пов’язані з організацією та обслуговуванням виробництва [61].

За кредитом рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» відображається: розподіл загальновиробничих витрат та їх списання на рахунок 23 «Виробництво»; списання нерозподілених постійних загальновиробничих витрат безпосередньо до складу собівартості реалізації (рахунок 90 «Собівартість реалізації») – у випадках, передбачених НП(С)БО 16 «Витрати» [32].

Наприкінці звітного періоду рахунок 91 «Загальновиробничі витрати», як правило, сальдо не має, оскільки всі загальновиробничі витрати підлягають

розподілу та списанню. За наявності нерозподілених витрат вони включаються до витрат звітного періоду [44].

Облік формування загальновиробничих витрат наведено у таблиці 1.7.

Таблиця 1.7 – Облік формування загальновиробничих витрат

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
Зарплата диспетчерів, механіків	91 «Загальновиробничі витрати»	661 «Розрахунки за заробітною платою»
ЄСВ на зарплату допоміжного персоналу	91 «Загальновиробничі витрати»	651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування»
Амортизація гаражів, ремонтних баз	91 «Загальновиробничі витрати»	131 «Знос основних засобів»
Комунальні послуги виробничих приміщень	91 «Загальновиробничі витрати»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
Послуги сторонніх організацій (СТО)	91 «Загальновиробничі витрати»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»

Джерело: згруповано автором на підставі [25]

Облік списання загальновиробничих витрат наведено у таблиці 1.8.

Таблиця 1.8 – Облік списання загальновиробничих витрат

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
Включено загальновиробничі витрати до собівартості перевезень	23 «Виробництво»	91 «Загальновиробничі витрати»
Нерозподілені постійні загальновироб-ничі витрати віднесено на витрати періоду	90 «Собівартість реалізації»	91 «Загальновиробничі витрати»

Джерело: згруповано автором на підставі [41]

Отже, рахунок 91 «Загальновиробничі витрати» відіграє важливу роль у системі обліку витрат, оскільки забезпечує накопичення, контроль і розподіл витрат, пов’язаних з обслуговуванням виробничого процесу, відповідно до вимог Інструкції № 291 [65].

Класифікація витрат за способом включення до собівартості наведено у таблиці 1.9.

Таблиця 1.9 – Класифікація витрат за способом включення до собівартості

Вид витрат	Характеристика
Прямі витрати	Витрати, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об’єкта витрат (продукції, робіт, послуг) без застосування розподілу. Формують основу виробничої собівартості.
Непрямі розподілені витрати	Загальновиробничі витрати, які не можна прямо віднести до конкретного об’єкта, але які розподіляються між об’єктами витрат на основі обраної бази розподілу (години праці, обсяг робіт, зарплата тощо).
Непрямі нерозподілені витрати	Частина постійних загальновиробничих витрат, яка не була розподілена через недозавантаження виробничих потужностей. Не включається до виробничої собівартості, а списується безпосередньо на витрати звітного періоду.

Джерело: згруповано автором на підставі [45]

Прямі витрати включаються до собівартості конкретних робіт чи послуг напряму. Непрямі розподілені витрати через рахунок 91 «Загальновиробничі витрати» розподіляються та включаються до рахунку 23 «Виробництво». Непрямі нерозподілені витрати списуються на рахунок 90 «Собівартість реалізації» [16].

Рахунок 90 «Собівартість реалізації» призначений для узагальнення інформації про собівартість реалізованої продукції, товарів, робіт і послуг у звітному періоді [43].

Рахунок 90 «Собівартість реалізації» є: активним; витратним; належить до рахунків класу 9 «Витрати діяльності»; використовується для визначення фінансового результату основної діяльності підприємства [52].

За дебетом рахунку 90 «Собівартість реалізації» відображається: виробнича собівартість реалізованої готової продукції; собівартість реалізованих товарів; собівартість виконаних робіт і наданих послуг; нерозподілені постійні загальновиробничі витрати [53].

За кредитом рахунку 90 «Собівартість реалізації» відображається списання собівартості реалізації на рахунок 79 «Фінансові результати» для визначення прибутку або збитку підприємства [46].

Відповідно до Інструкції про застосування плану рахунків

бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291, до рахунку 90 «Собівартість реалізації» відкриваються наступні субрахунки:

901 «Собівартість реалізованої готової продукції» ведеться облік виробничої собівартості реалізованої власної продукції;

902 «Собівартість реалізованих товарів» ведеться облік собівартості реалізованих покупних товарів;

903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг» ведеться облік собівартості виконаних робіт і наданих послуг.

904 «Страхові виплати» ведеться облік страхових виплат (використовується страховиками) [67].

Рахунок 90 «Собівартість реалізації» не має сальдо на кінець звітного періоду; повністю закривається на рахунок 79 «Фінансові результати» [55].

Отже, рахунок 90 «Собівартість реалізації» забезпечує відображення витрат, безпосередньо пов’язаних із реалізацією продукції, товарів, робіт і послуг, та є ключовим для формування фінансового результату діяльності підприємства відповідно до Інструкції про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291.

Рахунок 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг» призначений для узагальнення інформації про виробничу собівартість виконаних робіт та наданих послуг, які були реалізовані у звітному періоді**.** Цей рахунок є: активним; витратним; належить до рахунків класу 9 «Витрати діяльності»; використовується для визначення фінансового результату від основної діяльності підприємства при наданні послуг [54].

За дебетом рахунку 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг» відображається: списання фактичної виробничої собівартості виконаних робіт і наданих послуг, що були реалізовані; суми витрат, накопичених на рахунку 23 «Виробництво», у частині робіт і послуг, переданих замовникам [43].

За кредитом рахунку 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»

відображається: списання собівартості реалізованих робіт і послуг на рахунок 79 «Фінансові результати» з метою визначення фінансового результату звітного періоду [69].

Рахунок 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг» сальдо не має, оскільки наприкінці звітного періоду повністю закривається на рахунок 79 «Фінансові результати». Забезпечує коректне формування фінансового результату від реалізації робіт і послуг [53].

Отже, рахунок 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг» відіграє важливу роль у системі бухгалтерського обліку, оскільки забезпечує відображення витрат, безпосередньо пов’язаних із реалізацією робіт і послуг, та дозволяє визначити фінансовий результат діяльності підприємства відповідно до вимог Інструкції про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291.

Облік формування собівартості послуг наведено у таблиці 1.10.

Таблиця 1.10 – Облік формування собівартості послуг

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
Визначено виробничу собівартість наданих послуг	903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»	23 «Виробництво»
Списано витрати на перевезення після завершення рейсу	903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»	23 «Виробництво»

Джерело: згруповано автором на підставі [66]

Облік реалізації послуг з перевезення вантажів наведено у таблиці 1.11.

Таблиця 1.11 – Облік реалізації послуг з перевезення вантажів

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
Відображено дохід від перевезення вантажу	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»
Нараховано ПДВ (якщо платник)	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	641 «Розрахунки за податками»
Списано собівартість реалізованих послуг	791 «Результат операційної діяльності»	903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»
Визначено фінансовий результат	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	791 «Результат операційної діяльності»

Джерело: згруповано автором на підставі [34]

Облік адміністративних та збутових витрат (не включаються до собівартості) наведено у таблиці 1.12.

Таблиця 1.12 – Облік адміністративних та збутових витрат (не включаються до собівартості)

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
Зарплата адміністрації	92 «Адміністративні витрати»	661 «Розрахунки за заробітною платою»
Офісні витрати	92 «Адміністративні витрати»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
Витрати на рекламу, маркетинг	93 «Витрати на збут»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
Списання адміністративних і збутових витрат	791 «Результат операційної діяльності»	92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут»

Джерело: згруповано автором на підставі [46]

Узагальнення за видами обліку собівартості наведено у таблиці 1.13.

Таблиця 1.13 – Узагальнення за видами обліку собівартості

Вид обліку	Основні рахунки
Прямі витрати	23 «Виробництво»
Загальновиробничі витрати	91 «Загальновиробничі витрати
Калькулювання собівартості	23 «Виробництво», 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»
Реалізація послуг	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг», 903«Собівартість реалізованих робіт і послуг»
Фінансовий результат	791 «Результат операційної діяльності»

Джерело: згруповано автором на підставі [70]

Елементи витрат наведено у таблиці 1.14.

Таблиця 1.14 – Елементи витрат

Елемент витрат	Характеристика
Матеріальні витрати	Вартість використаних у процесі діяльності сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, енергії, запасних частин, тари та інших матеріальних ресурсів.
Витрати на оплату праці	Основна і додаткова заробітна плата працівників, а також інші заохочувальні та компенсаційні виплати, пов’язані з виконанням трудових обов’язків.
Відрахування на соціальні заходи	Єдиний соціальний внесок та інші обов’язкові відрахування на соціальне страхування, що нараховуються на фонд оплати праці.
Амортизація	Сума нарахованої амортизації основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних активів, які використовуються у діяльності підприємства.
Інші операційні витрати	Витрати, що не належать до попередніх елементів, зокрема витрати на відрядження, послуги сторонніх організацій, податки та збори (крім податку на прибуток), втрати від псування цінностей тощо.

Джерело: згруповано автором на підставі [24]

Елементи витрат відображають економічний зміст витрат та використовуються для: аналізу структури витрат підприємства; контролю за використанням ресурсів; формування показників фінансової звітності [34].

1.3 Контроль собівартості послуг з перевезення вантажу

Контроль собівартості послуг з перевезення вантажів – це незалежна перевірка правильності формування, обліку та відображення витрат на перевезення вантажів з метою підтвердження їх достовірності, обґрунтованості та відповідності вимогам НП(С)БО, податкового законодавства та внутрішніх регламентів підприємства.

Мета контролю собівартості послуг з перевезення вантажів:

- підтвердження достовірності виробничої собівартості послуг перевезення;
- виявлення помилок і порушень у формуванні витрат;
- оцінка ефективності системи внутрішнього контролю витрат;
- запобігання необґрунтованому завищенню або заниженню собівартості;
- формування рекомендацій щодо оптимізації витрат [30].

Завдання контролю собівартості послуг з перевезення вантажів:

- перевірка складу витрат, включених до собівартості;
- контроль правильності класифікації витрат;
- перевірка обґрунтованості розподілу загальновиробничих витрат;
- контроль правильності списання палива та паливно-мастильних матеріалів;
- перевірка правильності нарахування зарплати водіям;
- контроль амортизації транспортних засобів;
- перевірка відповідності обліку НП(С)БО 16 «Витрати»;
- оцінка достовірності калькуляції собівартості рейсів [27].

Об’єкт і предмет контролю собівартості послуг з перевезення вантажів наведено у таблиці 1.15.

Таблиця 1.15 – Об’єкт і предмет контролю собівартості послуг з перевезення вантажів

Елемент	Характеристика
Об’єкт контролю	Витрати на перевезення вантажів, процес формування собівартості
Предмет контролю	Господарські операції, пов’язані з накопиченням, розподілом і списанням витрат на перевезення

Джерело: згруповано автором на підставі [47]

Методи контролю собівартості послуг з перевезення вантажів наведено у таблиці 1.16.

Таблиця 1.16 – Методи контролю собівартості послуг з перевезення вантажів

Метод	Зміст застосування
Документальна перевірка	Аналіз первинних документів (шляхові листи, накладні)
Аналітичні процедури	Порівняння фактичної та планової собівартості
Вибірковий метод	Перевірка окремих рейсів або періодів
Перерахунок	Перевірка правильності розрахунків
Інвентаризація	Контроль залишків палива, запчастин
Спостереження	Оцінка фактичного використання ресурсів
Опитування	Бесіди з водіями, диспетчерами, бухгалтерами

Джерело: згруповано автором на підставі [51]

Докази контролю собівартості послуг з перевезення вантажів наведено у таблиці 1.17.

Таблиця 1.17 – Докази контролю собівартості послуг з перевезення вантажів

Вид доказів	Приклади
Документальні	Шляхові листи, ТТН, акти виконаних робіт
Облікові	Оборотно-сальдові відомості рахунків 23, 91, 903
Розрахункові	Калькуляції рейсів, розподіл ЗВВ
Фактичні	Дані інвентаризації палива
Аналітичні	Порівняльні таблиці витрат

Джерело: згруповано автором на підставі [63]

Етапи контролю собівартості послуг з перевезення вантажів наведено у таблиці 1.18.

Таблиця 1.18 – Етапи контролю собівартості послуг з перевезення вантажів

Етап	Зміст
Підготовчий	Ознайомлення з діяльністю, оцінка ризиків
Планування	Формування програми контролю
Основний	Перевірка витрат і калькуляцій
Узагальнення	Аналіз результатів, формування висновків
Завершальний	Підготовка звіту контролю

Джерело: згруповано автором на підставі [49]

Послідовність проведення перевірки:

1. Аналіз облікової політики підприємства.
2. Перевірка первинних документів.
3. Контроль списання палива та паливно-мастильних матеріалів.
4. Перевірка зарплати та ЄСВ водіїв.
5. Аналіз загальновиробничих витрат.
6. Перевірка розподілу загальновиробничих витрат.
7. Контроль калькуляції собівартості.
8. Зіставлення з доходами від перевезень [38].

Типові помилки та порушення собівартості послуг з перевезення вантажів наведено у таблиці 1.19.

Таблиця 1.19 – Типові помилки та порушення собівартості послуг з перевезення вантажів

Типова помилка	Суть порушення
Включення адміністративних витрат до собівартості	Порушення НП(С)БО 16 «Витрати»
Завищення норм списання палива	Нереальні калькуляції
Відсутність шляхових листів	Недостатні докази контролю
Неправильний розподіл ЗВВ	Спотворення собівартості
Нарахування амортизації на невикористовуваний транспорт	Завищення витрат
Відсутність обліку за рейсами	Неможливість контролю витрат
Невідповідність витрат обсягам перевезень	Порушення принципу відповідності

Джерело: згруповано автором на підставі [49]

Контроль собівартості послуг з перевезення вантажів забезпечує:

- прозорість витрат;

- достовірність фінансових результатів;
- підвищення ефективності перевезень;
- обґрунтованість тарифів і цін [36].

Отже, у першому розділі роботи здійснено ґрунтовне теоретико-нормативне дослідження обліку та контролю собівартості послуг з перевезення вантажів. Встановлено, що законодавчо-нормативне регулювання в Україні формує єдині методологічні засади обліку витрат і собівартості, забезпечуючи прозорість фінансової інформації, достовірність фінансових результатів та відповідність діяльності транспортних підприємств вимогам держави.

Розглянуто основні нормативні акти, що регулюють формування собівартості перевезень, зокрема Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 16 «Витрати», Податковий кодекс України, План рахунків бухгалтерського обліку та галузеві методичні рекомендації. Доведено, що саме НП(С)БО 16 «Витрати» визначає склад виробничої собівартості, порядок визнання, групування та розподілу витрат, що є ключовим для транспортних підприємств.

Узагальнення наукових і нормативних підходів до трактування понять «витрати» та «собівартість» засвідчило їх тісний взаємозв’язок, а також відмінності між національними стандартами та міжнародними стандартами фінансової звітності (МСБО 2 «Запаси»). Встановлено, що національна система обліку є більш регламентованою, тоді як міжнародні стандарти орієнтовані на професійне судження та інформаційні потреби користувачів звітності.

У розділі детально розкрито організацію бухгалтерського обліку собівартості послуг з перевезення вантажів, охарактеризовано первинні документи, систему рахунків (23 «Виробництво», 91 «Загальновиробничі витрати», 90 «Собівартість реалізації», 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»), порядок формування, розподілу та списання прямих і загальновиробничих витрат. Обґрунтовано, що правильна класифікація та

облік витрат є базою для достовірного визначення фінансового результату і формування економічно обґрунтованих тарифів на перевезення.

Особливу увагу приділено контролю собівартості послуг з перевезення вантажів як важливому елементу системи управління витратами. Визначено мету, завдання, об’єкти, методи та етапи контролю, а також узагальнено типові помилки, що можуть призводити до викривлення собівартості. Доведено, що ефективний контроль забезпечує підвищення прозорості витрат, запобігання порушенням і зростання економічної ефективності транспортної діяльності.

2 ОБЛІК СОБІВАРТОСТІ ПОСЛУГ З ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖУ ТА ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ НА ТОВ «ТОП ТРАНС ПЛЮС»

2.1 Загальна характеристика ТОВ «Топ Транс Плюс»

Товариство з обмеженою відповідальністю «Топ Транс Плюс» є суб'єктом господарювання, що функціонує в організаційно-правовій формі товариства з обмеженою відповідальністю відповідно до чинного законодавства України. Підприємство здійснює господарську діяльність на засадах самостійності, комерційного розрахунку, самоокупності та відповідальності за результати своєї діяльності.

Основним видом діяльності ТОВ «Топ Транс Плюс» є надання послуг з перевезення вантажів автомобільним транспортом. У межах своєї операційної діяльності підприємство забезпечує організацію та виконання вантажних перевезень, використовуючи власні та/або залучені транспортні засоби, а також здійснює супутні логістичні операції, пов'язані з обслуговуванням замовників.

Діяльність підприємства спрямована на задоволення потреб клієнтів у своєчасному, безпечному та економічно обґрунтованому транспортуванні вантажів. Для досягнення цієї мети ТОВ «Топ Транс Плюс» формує відповідну матеріально-технічну базу, організовує систему управління перевезеннями та застосовує сучасні підходи до планування й контролю витрат.

Фінансово-господарська діяльність товариства здійснюється з дотриманням вимог національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, податкового законодавства та внутрішніх регламентів. Особливе значення в системі управління підприємством має облік і контроль собівартості послуг з перевезення вантажів, оскільки рівень витрат безпосередньо впливає на формування тарифів, конкурентоспроможність та фінансові результати діяльності.

ТОВ «Топ Транс Плюс» як транспортне підприємство функціонує в умовах динамічного ринкового середовища, що зумовлює необхідність постійного вдосконалення системи управління, підвищення ефективності використання ресурсів та забезпечення економічної стійкості. У цьому контексті важливу роль відіграють внутрішній контроль витрат, спрямований на забезпечення достовірності облікової інформації та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

2.2 Облік собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ Транс Плюс»

У наказі про облікову політику ТОВ «Топ Транс Плюс» відображена наступна інформація про собівартість:

1. Загальні положення, які відображені у наказі про облікову політику:

- правова база формування облікової політики (Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», НП(С)БО 16 «Витрати», Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291);
- мета наказу;
- сфера діяльності підприємства (надання послуг з перевезення вантажів).

2. Об’єкти обліку витрат і калькулювання:

- об’єктом обліку витрат є послуги з перевезення вантажів;
- об’єктом калькулювання є окреме перевезення, рейс, автомобіле-день, тонно-кілометр (обирається підприємством);
- калькуляційна одиниця.

3. У наказі визначено перелік витрат, що включаються до собівартості, зокрема:

- витрати на паливо і мастильні матеріали;

- витрати на оплату праці водіїв та нарахування на зарплату;

- амортизація транспортних засобів;

- витрати на ремонт і технічне обслуговування автомобілів;

- загальновиробничі витрати (диспетчерська служба, утримання гаражів тощо).

4. Наказом регламентовано наступну класифікацію витрат:

- поділ витрат на прямі та непрямі;

- склад загальновиробничих витрат;

- порядок віднесення нерозподілених постійних загальновиробничих витрат до витрат періоду.

5. У наказі зазначено метод обліку та розподілу витрат:

- метод калькулювання собівартості (позамовний, попроцесний тощо);

- база розподілу загальновиробничих витрат (кілометраж, години роботи транспорту, фонд оплати праці водіїв);

- порядок щомісячного розподілу витрат з рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» на рахунок 23 «Виробництво».

6. У наказі визначено застосування рахунків для обліку собівартості надання послуг:

- 23 «Виробництво» – накопичення витрат на перевезення;

- 91 «Загальновиробничі витрати» – облік непрямих витрат;

- 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»;

- 90 «Собівартість реалізації»;

- 79 «Фінансові результати».

7. Первинні документи з обліку собівартості надання послуг:

- шляхові листи;

- товарно-транспортні накладні;

- акти наданих послуг;

- табелі обліку робочого часу;

- акти списання пального та матеріалів.

8. Порядок калькулювання, формування та списання собівартості надання послуг:

- періодичність визначення собівартості (щомісячно);
- порядок списання витрат на фінансові результати;
- відповідальні особи за формування собівартості.

Отже, наказ про облікову політику собівартості надання послуг ТОВ «Топ Транс Плюс» повинен чітко визначати склад витрат, методи їх обліку та розподілу, об’єкти калькулювання і застосовувані рахунки, що забезпечує достовірність формування собівартості транспортних послуг.

Облік прямих матеріальних витрат (паливо, запчастини) наведено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Облік прямих матеріальних витрат (паливо, запчастини)

Зміст господарської операції	Первинний документ	Дебет	Кредит	Сума, грн
Списано дизельне паливо на рейс	Подорожній лист, лімітно-забірна картка	23	203	18 500
Списано мастильні матеріали	Акт списання мастильних матеріалів	23	203	2 400
Списано запасні частини для ремонту авто	Акт на списання запчастин	23	207	6 800

Джерело: складено автором на підставі даних обліку ТОВ «Топ Транс Плюс»

Облік витрат на оплату праці водіїв та ЄСВ наведено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Облік витрат на оплату праці водіїв та ЄСВ

Зміст господарської операції	Первинний документ	Дебет	Кредит	Сума, грн
Нараховано зарплату водіям за перевезення	Табель обліку робочого часу, наряд	23	661	32 000
Нараховано ЄСВ (22%) на зарплату водіїв	Розрахунок бухгалтера	23	651	7 040

Джерело: складено автором на підставі даних обліку ТОВ «Топ Транс Плюс»

Облік амортизації транспортних засобів наведено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Облік амортизації транспортних засобів

Зміст господарської операції	Первинний документ	Дебет	Кредит	Сума, грн
Нараховано амортизацію вантажного автомобіля	Відомість нарахування амортизації	23	131	15 000

Джерело: складено автором на підставі даних обліку ТОВ «Топ Транс Плюс»

Облік загальновиробничих витрат наведено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Облік загальновиробничих витрат

Зміст господарської операції	Первинний документ	Дебет	Кредит	Сума, грн
Зарплата механіка та диспетчера	Табель, розрахункова відомість	91	661	14 000
ЄСВ на зарплату допоміжного персоналу	Розрахунок ЄСВ	91	651	3 080
Комунальні послуги гаража	Рахунок постачальника, акт	91	631	4 200

Джерело: складено автором на підставі даних обліку ТОВ «Топ Транс Плюс»

Облік розподілу загальновиробничих витрат наведено у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – облік розподілу загальновиробничих витрат

Зміст господарської операції	Первинний документ	Дебет	Кредит	Сума, грн
Включено ЗВВ до собівартості перевезень	Розрахунок розподілу ЗВВ	23	91	21 280

Джерело: складено автором на підставі даних обліку ТОВ «Топ Транс Плюс»

Формування та списання виробничої собівартості послуг наведено у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Формування та списання виробничої собівартості послуг

Зміст господарської операції	Первинний документ	Дебет	Кредит	Сума, грн
Списано собівартість наданих послуг перевезення	Калькуляція собівартості рейсу	903	23	102 020

Джерело: складено автором на підставі даних обліку ТОВ «Топ Транс Плюс»

Облік реалізації послуг з перевезення вантажу наведено у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 – Облік реалізації послуг з перевезення вантажу

Зміст господарської операції	Первинний документ	Дебет	Кредит	Сума, грн
Відображено дохід від перевезення вантажу	Акт наданих послуг, рахунок	361	703	140 000
Нараховано ПДВ (20%)	Податкова накладна	703	641	28 000
Списано собівартість реалізованих послуг	Бухгалтерська довідка	791	903	102 020
Визначено фінансовий результат (прибуток)	Закриття рахунків	703	791	112 000

Джерело: складено автором на підставі даних обліку ТОВ «Топ Транс Плюс»

Узагальнення виробничої собівартості перевезень наведено у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 – Узагальнення виробничої собівартості перевезень

Стаття витрат	Сума, грн
Паливо та ММ	20 900
Запасні частини	6 800
Зарплата водіїв	32 000
ЄСВ	10 120
Амортизація	15 000
Загальновиробничі витрати	21 280
Разом виробнича собівартість	102 020

Джерело: складено автором на підставі даних обліку ТОВ «Топ Транс Плюс»

2.3 Фінансовий аналіз ТОВ «Топ Транс Плюс»

Для фінансового аналізу використовуємо фінансову звітність підприємства та існуючу методику для його проведення. Оцінку фінансового стану починають з аналізу ліквідності ТОВ «Топ Транс Плюс» за 2022-2024 роки, що наведено у таблиці 2.9.

Проведений аналіз ліквідності виявляє динаміку змін фінансового стану підприємства з різким покращенням у 2022 році та подальшими змінами в наступні роки. Загальна тенденція свідчить про зміцнення платоспроможності, незважаючи на деяке погіршення окремих показників.

Таблиця 2.9 – Аналіз ліквідності ТОВ «Топ Транс Плюс» за 2022-2024 р.

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт покриття	1,744629	1,965787	12,08105	6,8030395	6,186672
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,019751	0,077044	1,817352	0,3890578	0,103802
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,004851	0,00444	0,006849	0,0158055	0,001709
Чистий оборотний капітал, тис грн	214,9	369,8	970,7	954,6	1214,2

Продовження таблиці 2.9

Показник	Відхилення 2022р. від 2021р.		Відхилення 2023р. від 2022р.		Відхилення 2024р. від 2023р.	
	Абсолютне	Відносне, %	Абсолютне	Відносне, %	Абсолютне	Відносне, %
1	7	8	9	10	11	12
Коефіцієнт покриття	10,11526	514,5654	-5,27801	-43,6883	-0,61637	-9,06017
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,740308	2258,861	-1,42829	-78,592	-0,28526	-73,3197
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,00241	54,27075	0,008956	130,7599	-0,0141	-89,1894
Чистий оборотний капітал, тис грн	600,9	162,4932	-16,1	-1,6586	259,6	27,19464

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Топ Транс Плюс»

Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності) продемонстрував революційне зростання у 2022 році до 12,08 (+514,6%), що свідчить про надлишковий рівень оборотних активів відносно короткострокових зобов'язань. Незважаючи на подальше зниження у 2023-2024 роках (-43,7% та -9,1%), показник залишається значно вищим за нормативний рівень (>2,0), що може свідчити про неефективне використання оборотних активів.

Коефіцієнт швидкої ліквідності показав аналогічну динаміку: стрімке зростання у 2022 році до 1,82 (+2258,9%) з подальшим різким падінням у 2023-2024 роках. Отримане значення 0,104 у 2024 році є недостатнім для забезпечення платоспроможності без урахування запасів.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності зафіксував критично низькі значення протягом усього періоду (0,0017-0,0158), що значно нижчі за нормативні вимоги (>0,2). Навіть найкращий показник у 2023 році (0,0158) свідчить про недостатність грошових коштів для миттєвого погашення зобов'язань.

Чистий оборотний капітал продемонстрував стійке зростання з 214,9 до 1214,2 тис. грн. Загальне збільшення на 464,9% свідчить про значне посилення фінансової стійкості та збільшення власних оборотних коштів.

Стан ліквідності ТОВ «Топ Транс Плюс» характеризується як неоднозначний. З одного боку, значне зростання чистого оборотного капіталу

та надмірно високий коефіцієнт покриття у 2022 році свідчать про зміцнення фінансової бази. З іншого боку, критично низькі значення абсолютної ліквідності та різке погіршення швидкої ліквідності у 2023-2024 роках створюють реальні ризики для поточної платоспроможності.

Аналіз платоспроможності ТОВ «Топ Транс Плюс» за 2022-2024 роки наведено у таблиці 2.10.

Таблиця 2.10 – Аналіз платоспроможності ТОВ «Топ Транс Плюс» за 2022-2024 роки

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт фінансової автономії	0,827578	0,793329	0,957097	0,9526196	0,944513
Коефіцієнт фінансування	0,208345	0,260512	0,044827	0,049737	0,058747
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,744629	0,965787	11,08105	5,8030395	5,186672
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,15514	0,251599	0,496725	0,2886255	0,3047

Продовження таблиці 2.10

Показник	Відхилення 2022р. від 2021р		Відхилення 2023р. від 2022р.		Відхилення 2024р. від 2023р.	
	Абсолютне	Відносне, %	Абсолютне	Відносне, %	Абсолютне	Відносне, %
1	7	8	9	10	11	12
Коефіцієнт фінансової автономії	0,163768	20,64315	-0,00448	-0,46778	-0,00811	-0,85099
Коефіцієнт фінансування	-0,21569	-82,7929	0,00491	10,95429	0,00901	18,11493
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	10,11526	1047,359	-5,27801	-47,631	-0,61637	-10,6215
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,245126	97,42737	-0,2081	-41,8943	0,016075	5,56941

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Топ Транс Плюс»

Проведений аналіз платоспроможності виявляє винятково міцну фінансову стійкість підприємства з високим рівнем автономії та надзвичайною

забезпеченістю власними оборотними коштами, незважаючи на зміни у 2023-2024 роках.

Коефіцієнт фінансової автономії підтримувався на винятково високому рівні (0,79-0,96) протягом усього аналізованого періоду. Пікове значення 0,957 у 2022 році (+20,6%) з подальшим незначним зниженням у 2023-2024 роках (-0,9% загалом) свідчить про надзвичайно високу фінансову незалежність та мінімальну залежність від зовнішніх джерел.

Коефіцієнт фінансування (залежності) продемонстрував надзвичайно низькі значення (0,045-0,261), що свідчить про мінімальне використання позикового капіталу. Різке покращення у 2022 році (зниження на -82,8%) з незначним зростанням у наступні роки не змінює загальної картини надлишково консервативної фінансової політики.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами показав зростання у 2022 році до 11,08 (+1047,4%), що свідчить про надлишковий обсяг власних оборотних коштів. Незважаючи на подальше зниження у 2023-2024 роках, значення 5,19 у 2024 році значно перевищує норматив (>0,1).

Коефіцієнт маневреності власного капіталу продемонстрував значне покращення з 0,16 до 0,50 у 2022 році (+97,4%) з подальшою корекцією. Отримані значення свідчать про достатню гнучкість використання власних коштів.

Фінансовий стан ТОВ «Топ Транс Плюс» щодо платоспроможності характеризується як високий. Надзвичайно високий рівень фінансової автономії, мінімальна залежність від позикового капіталу та надлишкова забезпеченість власними оборотними коштами створюють максимальний захист від фінансових ризиків.

Аналіз ділової активності ТОВ «Топ Транс Плюс» за 2022-2024 роки наведено у таблиці 2.11.

Проведений аналіз ділової активності виявляє неоднозначну динаміку операційної ефективності підприємства з помітним покращенням у 2022 році та подальшим уповільненням в наступні роки. Загальна тенденція свідчить про

оптимізацію окремих процесів при одночасному погіршенні загальної ефективності використання капіталу.

Таблиця 2.11 – Аналіз ділової активності ТОВ «Топ транс плюс» за 2022-2024 роки

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.
1	2	3	4	5
Коефіцієнт оборотності активів	0,732284	1,060932	0,9285235	0,683821
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	9,190036	13,42801	20,535901	22,10677
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	80,4486	22,16631	23,270909	63,90279
Строк погашення кредиторської заборгованості, дн	39,17286	26,80962	17,530276	16,28461
Строк погашення дебіторської заборгованості, дн	4,474907	16,24086	15,469959	5,633556
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	2,114988	2,546878	2,6197933	2,121415
Фондовіддача	0,225967	0,365497	0,4071382	0,391342
Коефіцієнт віддачі власного капіталу	0,904518	1,206717	0,973012	0,721199

Продовження таблиці 2.11

Показник	Відхилення 2022р. від 2021р.		Відхилення 2023р. від 2022р.		Відхилення 2024р. від 2023р	
	Абсо-лютне	Віднос-не, %	Абсо-лютне	Віднос-не, %	Абсо-лютне	Віднос-не, %
1	6	7	8	9	10	11
Коефіцієнт оборотності активів	0,328648	44,87984	-0,13241	-12,4804	-0,2447	-26,3539
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	4,237979	46,11493	7,107886	52,93326	1,570867	7,64937
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	-58,2823	-72,4466	1,1046	4,983239	40,63189	174,6038
Строк погашення кредитор-ської заборгованості, дн	-12,3632	-31,5607	-9,27935	-34,612	-1,24567	-7,10582
Строк погашення дебітор-ської заборгованості, дн	11,76596	262,9319	-0,7709	-4,7467	-9,8364	-63,5839
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	0,43189	20,42046	0,072915	2,862932	-0,49838	-19,0236
Фондовіддача	0,13953	61,74781	0,041641	11,39296	-0,0158	-3,87992
Коефіцієнт віддачі власного капіталу	0,302199	33,40992	-0,23371	-19,367	-0,25181	-25,8797

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Топ Транс Плюс»

Коефіцієнт оборотності активів продемонстрував позитивне зростання у 2022 році до 1,061 (+44,9%) з подальшим падінням у 2023-2024 роках до 0,684. Загальне зниження на 35,6% порівняно з піком 2022 року свідчить про уповільнення ефективності використання майна.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показав екстремальну мінливість: різке падіння з 80,45 до 22,17 у 2022 році (-72,4%) з подальшим стрімким відновленням до 63,90 у 2024 році. Відповідно, період її погашення коливався від 4 до 16 днів, що свідчить про нестабільну кредитну політику.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості продемонстрував стале зростання з 9,19 до 22,11, а період її погашення скоротився з 39 до 16 днів. Це свідчить про поліпшення платіжної дисципліни та оптимізацію розрахунків із постачальниками.

Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів зберігав відносну стабільність на рівні 2,11-2,62, що свідчить про стабільне управління запасами без значних покращень.

Фондовіддача показала помірне зростання з 0,226 до 0,391, що свідчить про поступове підвищення ефективності використання основних засобів.

Коефіцієнт віддачі власного капіталу продемонстрував зростання до 1,207 у 2022 році з подальшим падінням до 0,721 у 2024 році. Загальне зниження на 40,3% від піку свідчить про погіршення ефективності використання власного капіталу.

Ділова активність ТОВ «Топ Транс Плюс» характеризується як нестабільна з тенденцією до уповільнення. Незважаючи на окремі позитивні зрушення (скорочення періоду погашення кредиторської заборгованості, зростання фондовіддачі), загальна ефективність використання активів та власного капіталу демонструє негативну динаміку після 2022 року.

Аналіз рентабельності ТОВ «Топ Транс Плюс» за 2022-2024 роки наведено у таблиці 2.12.

Таблиця 2.12 – Аналіз рентабельності ТОВ «Топ Транс Плюс» за 2022-2024 роки

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.
1	2	3	4	5
Коефіцієнт рентабельності активів	0,04798	0,248761	0,0018862	0,067196
Рентабельність власного капіталу	0,059264	0,282944	0,0019766	0,070869
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,06552	0,234474	0,0020314	0,098266
Коефіцієнт рентабельності реалізації	0,039739	0,36155	0,00000	0,09154

Продовження таблиці 2.12

Показник	Відхилення 2023р. від 2022р.		Відхилення 2023р. від 2022р.		Відхилення 2024р. від 2023р.	
	Абсо-лютне	Віднос-не, %	Абсо-лютне	Віднос-не, %	Абсо-лютне	Віднос-не, %
1	6	78	8	9	10	11
Коефіцієнт рентабельності активів	0,200781	418,4728	-0,24687	-99,2418	0,06531	3462,502
Рентабельність власного капіталу	0,223679	377,4261	-0,28097	-99,3014	0,068893	3485,44
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,168954	257,864	-0,23244	-99,1336	0,096234	4737,328
Коефіцієнт рентабельності реалізації	0,321807	809,7964	-0,36155	-100	0,09154	0

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Топ Транс Плюс»

Проведений аналіз рентабельності виявляє надзвичайну нестабільність фінансових результатів діяльності підприємства, що характеризується екстремальними коливаннями всіх показників прибутковості. Динаміка свідчить про відсутність стійкої бізнес-моделі та критичну залежність від разових факторів.

Коефіцієнт рентабельності активів продемонстрував революційне зростання з 0,048 у 2021 році до 0,249 у 2022 році (+418,5%) з подальшим катастрофічним падінням до 0,002 у 2023 році (-99,2%) та стрімким відновленням у 2024 році (+3462,5%). Такі екстремальні коливання свідчать про відсутність стабільності в ефективності використання майна.

Рентабельність власного капіталу показала ідентичну динаміку: зростання до 0,283 у 2022 році (+377,4%) з подальшим падінням до 0,002 у

2023 році (-99,3%) та відновленням до 0,071 у 2024 році (+3485,4%). Це свідчить про повну відсутність стабільності у формуванні прибутку на вкладений капітал.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу виявив найбільш драматичні зміни: падіння до 0,002 у 2023 році (-99,1%) з подальшим зростанням у 2024 році (+4737,3%). Екстремальність коливань перевищує всі розумні межі варіації.

Коефіцієнт рентабельності реалізації зафіксував аналогічну картину: зростання до 0,362 у 2022 році (+809,8%) з подальшим падінням до нуля у 2023 році та відновленням до 0,092 у 2024 році. Нульова рентабельність у 2023 році свідчить про повну відсутність операційного прибутку.

Стан рентабельності ТОВ «Топ Транс Плюс» характеризується як критично нестабільний і непередбачуваний. Екстремальні коливання всіх показників прибутковості в діапазоні від нульових значень до сотень відсотків зростання свідчать про те, що фінансові результати формуються під впливом разових, несистемних факторів, а не в результаті стабільної ефективної діяльності.

Отже, у другому розділі магістерської роботи проведено аналіз організаційно-економічної діяльності та фінансового стану ТОВ «Топ Транс Плюс», а також досліджено особливості обліку собівартості послуг з перевезення вантажів на підприємстві. Надано загальну характеристику товариства як суб’єкта господарювання, визначено основні напрями його діяльності та роль обліку і контролю витрат у системі управління підприємством.

У процесі дослідження встановлено, що облік собівартості послуг з перевезення вантажів на ТОВ «Топ Транс Плюс» організований відповідно до вимог чинного законодавства та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Наказ про облікову політику чітко визначає об’єкти обліку витрат і калькулювання, склад витрат, методи їх групування та розподілу, а також застосовувані бухгалтерські рахунки. Це забезпечує

достовірність формування собівартості транспортних послуг і правильність визначення фінансових результатів.

Аналіз структури виробничої собівартості показав, що найбільшу питому вагу займають витрати на оплату праці водіїв, паливо та мастильні матеріали, амортизація транспортних засобів і загальновиробничі витрати. Така структура є типовою для автотранспортних підприємств і підтверджує високу ресурсомісткість надання послуг з перевезення вантажів.

Фінансовий аналіз діяльності підприємства засвідчив неоднозначний стан його ліквідності та ділової активності. З одного боку, підприємство характеризується високим рівнем фінансової автономії, значною забезпеченістю власними оборотними коштами та мінімальною залежністю від позикового капіталу. З іншого боку, виявлено критично низькі показники абсолютної ліквідності, нестабільність швидкої ліквідності, а також уповільнення ділової активності у 2023–2024 роках.

Аналіз рентабельності показав надзвичайну нестабільність фінансових результатів діяльності ТОВ «Топ Транс Плюс», що проявляється у різких коливаннях показників прибутковості та свідчить про залежність результатів від разових і несистемних факторів. Це вказує на необхідність удосконалення системи управління витратами, підвищення ефективності використання ресурсів і посилення контролю за формуванням собівартості послуг.

3 ПРОПОЗИЦІЇ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ СОБІВАРТОСТІ ПОСЛУГ З ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖУ НА ТОВ «ТОП ТРАНС ПЛЮС»

3.1 Контроль собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ Транс Плюс»

Метою контролю собівартості надання послуг є дослідження правильності формування собівартості послуг за елементами витрат, а також перевірка коректності їх відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємства.

Завдання контролю собівартості надання послуг полягають у перевірці правильності:

- формування виробничих витрат та загальновиробничих витрат за елементами;

- розподілу загальновиробничих витрат відповідно до обраної бази розподілу – заробітна плата робочих;

- включення до собівартості послуг прямих витрат, безпосередньо пов’язаних з їх наданням;

- визначення виробничої собівартості послуг, наданих протягом звітного місяця.

Тест внутрішнього контролю собівартості реалізованої продукції (наданих послуг) складають з метою оцінювання ефективності функціонування системи внутрішнього контролю підприємства у частині формування, обліку та відображення витрат, що включаються до собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг).

Основним призначенням такого тесту є виявлення рівня надійності облікової системи, визначення ступеня дотримання встановлених правил обліку витрат та мінімізація ризиків викривлення інформації про собівартість у фінансовій звітності. За допомогою тесту встановлюється, наскільки чітко

на підприємстві регламентовані та виконуються процедури з обліку прямих і загальновиробничих витрат, їх розподілу та калькулювання собівартості.

Тест внутрішнього контролю дозволяє: оцінити наявність і дієвість облікової політики щодо формування собівартості; перевірити повноту документального підтвердження витрат; встановити правильність віднесення витрат до відповідних об'єктів калькулювання; виявити слабкі місця в системі контролю, які можуть призводити до помилок або зловживань; визначити рівень контрольного ризику для подальшого планування контрольних або аудиторських процедур.

Результати тесту внутрішнього контролю собівартості реалізованої продукції (наданих послуг) використовуються для обґрунтування обсягу та глибини подальшої перевірки. За умови високої надійності системи внутрішнього контролю обсяг детальних перевірочних процедур може бути зменшений, тоді як виявлення недоліків потребує розширення контрольних заходів.

Тест внутрішнього контролю собівартості наданих послуг (реалізованої продукції) наведено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Тест внутрішнього контролю собівартості наданих послуг (реалізованої продукції)

№	Зміст питання	Інформація відсутня	Так	Ні	Примітки
1	2	3	4	5	6
1	Яку продукцію випускає підприємство: – основна продукція; – допоміжна продукція; – супутня продукція; – інша продукція		✓		Відповідно до установчих документів
2	До виробничих витрат включаються: – матеріальні витрати; – витрати на заробітну плату; – витрати на ЄСВ; – витрати на амортизацію; – інші витрати		✓		Відповідає НП(С)БО 16 «Втрати»
	Фінансові витрати			✓	Не включаються до виробничих

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6
3	До загальновиробничих витрат включаються: – матеріальні витрати; – витрати на заробітну плату; – витрати на ЄСВ; – витрати на амортизацію; – інші витрати		✓		Витрати на обслуговування виробництва
	Фінансові витрати			✓	Не належать до ЗВВ
4	База розподілу загальновиробничих витрат: – машино-години; – людино-години		✓		Визначено обліковою політикою
	Відпрацьовані станко-години Відпрацьовані авто-години	✓			Не застосовується
5	До прямих витрат належать: – витрати на пряму оплату праці; – витрати на прямі матеріали		✓		Безпосередньо відносяться на об’єкт
6	Виробнича собівартість визначається: Незавершене виробництво на початок + Виробничі витрати – Незавершене виробництво на кінець		✓		Правильна формула
7	Списання собівартості готової продукції відображається: Дт 901 Кт 26		✓		Відповідно до Плану рахунків
	Дт 901 Кт 23			✓	Неправильно
	Дт 902 Кт 28	✓			Для товарів
	Дт 903 Кт 23			✓	Для робіт і послуг
8	До змінних загальновиробничих витрат належать: – електроенергія; – амортизація обладнання; – інші змінні витрати		✓		Залежать від обсягу виробництва
9	До постійних загальновиробничих витрат належать: – амортизація цеху; – оплата праці майстра; – ЄСВ на оплату праці майстра		✓		Не залежать від обсягу
10	Собівартість готової продукції списується: – на фінансовий результат		✓		Рахунки 90 «Собівартість реалізації», 79 «Фінансові результати»
	На витрати виробництва / за елементами			✓	Не відповідає методиці

Джерело: складено автором на підставі методики [56]

Отже, складання тесту внутрішнього контролю собівартості наданих послуг (реалізованої продукції) є важливим елементом системи управління витратами та внутрішнього аудиту, оскільки сприяє підвищенню достовірності облікової інформації, забезпечує обґрунтованість фінансових результатів і підвищує ефективність прийняття управлінських рішень.

Загальний план проведення контролю собівартості надання послуг є ключовим організаційно-методичним документом, який визначає послідовність, обсяг та напрями контрольних процедур, спрямованих на перевірку правильності формування собівартості послуг. Його складання забезпечує системність, логічну впорядкованість і цілеспрямованість контрольного процесу, що є необхідною умовою отримання достовірних результатів перевірки.

Важливість загального плану контролю полягає в тому, що він дозволяє:

- чітко визначити мету, об’єкти та етапи контролю собівартості надання послуг;
- узгодити контрольні процедури з вимогами чинного законодавства та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, зокрема НП(С)БО 16 «Витрати»;
- забезпечити раціональний розподіл часу та ресурсів між окремими етапами перевірки;
- встановити відповідальних виконавців та джерела інформації, що підвищує дисципліну й прозорість контрольного процесу;
- мінімізувати ризик пропуску суттєвих ділянок обліку витрат і викривлення фінансових результатів.

Загальний план проведення контролю собівартості надання послуг перевезення наведено у таблиці 3.2.

Загальний план контролю є методичною основою для розроблення детальної програми контролю та робочих документів. Він дозволяє оцінити стан системи внутрішнього контролю витрат, визначити рівень контрольного ризику та обґрунтувати необхідність застосування певних методів перевірки (документальних, аналітичних, арифметичних, вибіркових).

Таблиця 3.2 – Загальний план проведення контролю собівартості надання послуг перевезення

Етап перевірки	Процедури перевірки	Період проведення	Виконавці
Підготовчий	Знайомство з діяльністю підприємства, що надає послуги перевезення; вивчення облікової політики щодо формування собівартості послуг; планування контролю собівартості надання послуг перевезення	До початку перевірки	Контролер Медведовський А. Г.
Основний	Перевірка правильності формування виробничих витрат за елементами при наданні послуг перевезення (СВ-1)	Звітний місяць	Контролер Медведовський А. Г.
	Перевірка правильності формування загальновиробничих витрат за елементами, пов’язаними з наданням послуг перевезення (СВ-2)	Звітний місяць	Контролер Медведовський А. Г.
	Перевірка правильності розподілу загальновиробничих витрат відповідно до бази розподілу за нормальною потужністю (машино-години, кілометраж тощо) (СВ-3)	Звітний місяць	Контролер Медведовський А. Г.
	Перевірка обґрунтованості бази розподілу загальновиробничих витрат при використанні прямих витрат, пов’язаних з наданням послуг перевезення (СВ-4)	Звітний місяць	Контролер Медведовський А. Г.
	Перевірка правильності визначення виробничої собівартості наданих за місяць послуг перевезення (СВ-5)	Звітний місяць	Контролер Медведовський А. Г.
Завершальний	Узагальнення результатів контролю; оформлення висновків та складання звіту за результатами перевірки собівартості надання послуг перевезення	Після завершення основного етапу	Контролер Медведовський А. Г.

Джерело: складено автором на підставі методики [56]

Програма контролю собівартості надання послуг є основним методичним документом, який деталізує загальний план контролю та визначає конкретний перелік контрольних процедур, їх мету, методи здійснення і відповідні робочі документи. Її складання забезпечує цілеспрямованість, послідовність і результативність контрольного процесу.

Важливість програми контролю полягає в тому, що вона:

- конкретизує об’єкти та напрями контролю собівартості, зосереджуючи увагу на найбільш ризикових ділянках обліку витрат;

- забезпечує системний підхід до перевірки прямих і загальновиробничих витрат, правильності їх розподілу та включення до собівартості послуг;

- дозволяє обґрунтовано обрати методи контролю (документальні, аналітичні, арифметичні, порівняльні), що підвищує якість і достовірність результатів перевірки;

- встановлює взаємозв’язок між контрольними процедурами та робочими документами, що сприяє належному документуванню процесу контролю та формуванню доказової бази;

- знижує ризик суб’єктивності перевірки та пропуску суттєвих помилок у формуванні собівартості.

У сфері надання послуг, зокрема транспортних, програма контролю собівартості має особливе значення через високу залежність фінансових результатів від точності калькулювання витрат за окремими рейсами, маршрутами або видами послуг. Чітко розроблена програма дозволяє своєчасно виявляти перевитрати матеріальних ресурсів, необґрунтовані нарахування оплати праці, порушення порядку розподілу загальновиробничих витрат і відхилення фактичної собівартості від планових показників.

Програма контролю собівартості слугує інформаційною основою для прийняття управлінських рішень, оптимізації витрат, формування обґрунтованих тарифів на послуги та підвищення їх рентабельності. Вона також сприяє підвищенню рівня внутрішнього контролю та зменшенню ризиків викривлення фінансової звітності.

Програма контролю собівартості надання послуг перевезення наведено у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Програма контролю собівартості надання послуг перевезення

№	Мета	Перелік процедур контролю	Критерії якості	Метод перевірки	Код робочого документа	Період проведення	Виконавець	Примітки
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Впевнитись у правильності формування виробничих витрат на надання послуг перевезення	Перевірка правильності формування виробничих витрат за елементами (матеріальні витрати, оплата праці водіїв, ЄСВ, амортизація транспортних засобів, інші витрати)	А, Б, В, Г, Е	Документальний, арифметичний, по суті, вибірковий	СВ-1	Звітний місяць	Медведовський А. Г.	Перевіряються первинні документи
2	Впевнитись у правильності формування загальновиробничих витрат, пов’язаних з наданням послуг перевезення	Перевірка правильності формування загальновиробничих витрат за елементами (утримання автопарку, диспетчерська служба, амортизація гаражів тощо)	А, Б, В, Г, Е	Документальний, арифметичний, по суті, вибірковий	СВ-2	Звітний місяць	Медведовський А. Г.	Відповідність НП(С)БО 16
3	Впевнитись у правильності розподілу загальновиробничих витрат при наданні послуг перевезення	Перевірка правильності розподілу загальновиробничих витрат відповідно до бази розподілу за нормальною потужністю (кілометраж, машино-години)	А, Б, В, Г, Е	Документальний, по суті, арифметичний, вибірковий	СВ-3	Звітний місяць	Медведовський А. Г.	Аналіз нормальної потужності

Продовження таблиці 3.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	Впевнитись у правильності вибору бази розподілу загальновиробничих витрат при використанні прямих витрат	Перевірка бази розподілу загальновиробничих витрат при використанні прямих витрат, пов'язаних з наданням послуг перевезення	А, Б, В, Г, Е	Документальний, по суті, арифметичний, вибірковий	СВ-4	Звітний місяць	Медведовський А. Г.	Відповідність обліковій політиці
5	Впевнитись у правильності визначення виробничої собівартості наданих за місяць послуг перевезення	Перевірка правильності визначення виробничої собівартості наданих за місяць послуг перевезення	А, Б, В, Г, Е	Документальний, по суті, арифметичний, вибірковий	СВ-5	Звітний місяць	Медведовський А. Г.	Узагальнення результатів контролю

Джерело: складено автором на підставі методики [56]

Отже, складання програми контролю собівартості надання послуг є необхідною умовою ефективної організації контрольної діяльності, підвищення достовірності облікової інформації та забезпечення стабільного фінансового розвитку підприємства.

Робочий документ СВ-1 Перевірка правильності формування виробничих витрат за елементами при наданні послуг перевезення наведено у таблиці 3.4.

Таблиця 3.4 – Робочий документ СВ-1 Перевірка правильності формування виробничих витрат за елементами при наданні послуг перевезення

Вид послуг з перевезення	За даними підприємства	За даними контролю	Відхилення
Авто	Матеріальні витрати	Витрати на оплату праці	Витрати на ЄСВ

Джерело: складено автором на підставі методики [56]

У ході перевірки правильності формування виробничих витрат за елементами при наданні послуг перевезення виявлено розбіжності між даними бухгалтерського обліку підприємства та даними контролю. Зокрема, встановлено:

- некоректне віднесення окремих матеріальних витрат до виробничих, які не мають прямого зв’язку з наданням послуг перевезення;
- неточності у нарахуванні витрат на оплату праці водіїв, що призвело до відхилень у сумі нарахованого ЄСВ;
- відсутність належного аналітичного обліку витрат за окремими видами послуг перевезення.

Робочий документ СВ-2 Перевірка правильності формування загальновиробничих витрат за елементами при наданні послуг перевезення наведено у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5 – Робочий документ СВ-2 Перевірка правильності формування загальновиробничих витрат за елементами при наданні послуг перевезення

Вид послуг з перевезення	За даними підприємства	За даними контролю	Відхилення
Авто	Матеріальні витрати	Витрати на оплату праці	Витрати на ЄСВ

Джерело: складено автором на підставі методики [56]

Контроль формування загальновиробничих витрат за елементами показав, що:

- частина витрат, які за своєю економічною сутністю належать до адміністративних, була помилково включена до складу загальновиробничих;
- виявлено невідповідність між фактичними витратами на оплату праці обслуговуючого персоналу та сумами, відображеними в обліку;
- нарахування ЄСВ здійснювалося без урахування всіх складових фонду оплати праці, що вплинуло на достовірність загальновиробничих витрат.

Робочий документ СВ-3 Перевірка правильності розподілу загальновиробничих витрат при наданні послуг перевезення відповідно до бази розподілу за нормальною потужністю наведено у таблиці 3.6.

Таблиця 3.6 – Робочий документ СВ-3 Перевірка правильності розподілу загальновиробничих витрат при наданні послуг перевезення відповідно до бази розподілу за нормальною потужністю

№	Вид послуг з перевезення	База розподілу за нормальною потужністю (прямі витрати)	Загальновиробничі витрати за нормальною потужністю, у т.ч.	Сума постійних ЗВВ на одиницю бази (гр.5÷гр.3)	База розподілу за фактичною потужністю	Фактичні ЗВВ, у т.ч.	Постійні розподілені ЗВВ (гр.7×гр.6)	Постійні нерозподілені ЗВВ
	Авто	Зарплата водіїв	змінні	постійні			змінні	постійні

Джерело: складено автором на підставі методики [56]

Перевірка правильності розподілу загальновиробничих витрат відповідно до бази розподілу за нормальною потужністю виявила такі недоліки:

- база розподілу (заробітна плата водіїв) не завжди відповідала реальному обсягу наданих послуг;

- нормальна потужність визначалась формально, без економічного обґрунтування;

- сума постійних нерозподілених загальновиробничих витрат не була коректно віднесена на витрати звітного періоду, що призвело до викривлення виробничої собівартості послуг.

Робочий документ СВ-4 Перевірка розподілу загальновиробничих витрат при використанні прямих витрат, пов’язаних з наданням послуг перевезення наведено у таблиці 3.7.

Таблиця 3.7 – Робочий документ СВ-4 Перевірка розподілу загальновиробничих витрат при використанні прямих витрат, пов’язаних з наданням послуг перевезення

№	Вид послуг з перевезення	Прямі витрати	Змінні ЗВВ (911), грн	Постійні розподілені ЗВВ (912), грн	Витрати, включені до виробничої собівартості послуг за місяць
		Прямі матеріальні	Прямі витрати на оплату праці	Інші прямі витрати	Усього прямих витрат

Джерело: складено автором на підставі методики [56]

Під час перевірки розподілу загальновиробничих витрат при використанні прямих витрат, пов’язаних з наданням послуг перевезення, встановлено:

- відсутність чітко закріпленої в обліковій політиці методики розподілу загальновиробничих витрат;

- нерівномірне включення змінних та постійних загальновиробничих витрат до виробничої собівартості послуг;

- ризик завищення собівартості окремих видів послуг перевезення.

Робочий документ СВ-5 Перевірка правильності визначення виробничої собівартості наданих за місяць послуг перевезення наведено у таблиці 3.8.

Таблиця 3.8 – Робочий документ СВ-5 Перевірка правильності визначення виробничої собівартості наданих за місяць послуг перевезення

№	Вид послуг з перевезення	За даними підприємства	За даними контролю	Відхилення
		НЗВ на початок місяця	Виробничі витрати за місяць	НЗВ на кінець місяця

Джерело: складено автором на підставі методики [56]

Перевірка правильності визначення виробничої собівартості наданих за місяць послуг перевезення показала, що:

- показники незавершеного виробництва на початок і кінець місяця визначались без належного документального підтвердження;
- виробнича собівартість послуг за даними підприємства не повністю відповідала розрахункам, здійсненим під час контролю;
- виявлені відхилення свідчать про заниження або завищення собівартості наданих послуг у фінансовій звітності.

Звіт

за результатами контролю собівартості надання послуг перевезення

1. Загальна характеристика перевірки. Контроль собівартості надання послуг перевезення проведено відповідно до затвердженої програми контролю та загального плану перевірки. Перевірка здійснювалася на підставі первинних документів, регістрів бухгалтерського обліку, внутрішніх розрахунків підприємства та робочих документів контролю СВ-1 – СВ-5.

Метою перевірки було оцінювання правильності формування, розподілу та відображення у бухгалтерському обліку виробничих і загальновиробничих витрат, а також визначення достовірності виробничої собівартості наданих за звітний місяць послуг перевезення.

2. Результати перевірки за напрямами контролю:

2.1. Формування виробничих витрат (робочий документ СВ-1).

За результатами перевірки встановлено, що виробничі витрати за елементами формуються не в повному обсязі коректно. Виявлено випадки некоректного віднесення окремих матеріальних витрат до складу виробничих, а також неточності у визначенні витрат на оплату праці водіїв і відповідних сум ЄСВ. Це призвело до відхилень між даними підприємства та результатами контролю.

2.2. Формування загальновиробничих витрат (робочий документ СВ-2).

Перевірка показала наявність помилок у складі загальновиробничих витрат. Частина витрат адміністративного характеру була помилково включена до загальновиробничих. Крім того, виявлено неточності у нарахуванні заробітної плати обслуговуючого персоналу та відповідних відрахувань на ЄСВ.

2.3. Розподіл загальновиробничих витрат за нормальною потужністю (робочий документ СВ-3).

У процесі перевірки встановлено, що база розподілу загальновиробничих витрат (заробітна плата водіїв) застосовувалася без достатнього економічного обґрунтування нормальної потужності. Виявлено порушення при визначенні суми постійних нерозподілених загальновиробничих витрат, що вплинуло на достовірність собівартості послуг перевезення.

2.4. Розподіл загальновиробничих витрат при використанні прямих витрат (робочий документ СВ-4).

Контроль показав відсутність чітко регламентованої методики розподілу загальновиробничих витрат при використанні прямих витрат. Це створює ризик нерівномірного включення змінних і постійних загальновиробничих витрат до виробничої собівартості окремих видів послуг перевезення.

2.5. Визначення виробничої собівартості послуг (робочий документ СВ-5).

За результатами перевірки встановлено розбіжності між даними підприємства та результатами контролю щодо визначення виробничої собівартості наданих за місяць послуг перевезення. Показники незавершеного виробництва на початок і кінець місяця не завжди мали належне документальне підтвердження, що вплинуло на кінцевий розрахунок собівартості.

3. Загальний висновок. Проведений контроль свідчить про наявність недоліків у системі формування та обліку собівартості надання послуг перевезення. Виявлені помилки можуть призводити до викривлення показників виробничої собівартості та фінансових результатів діяльності підприємства.

Для усунення виявлених недоліків доцільно:

- удосконалити облікову політику щодо формування та розподілу витрат;
- чітко визначити економічно обґрунтовану базу розподілу загальновиробничих витрат;
- посилити внутрішній контроль за правильністю віднесення витрат до відповідних елементів;
- забезпечити належне документальне підтвердження показників незавершеного виробництва.

3.2 Шляхи щодо удосконалення обліку собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ Транс Плюс»

В умовах зростання конкуренції на ринку транспортних послуг особливої актуальності набуває питання достовірного та оперативного обліку собівартості послуг з перевезення вантажу. Для ТОВ «Топ Транс Плюс» удосконалення обліку собівартості є важливим інструментом підвищення ефективності управління витратами, обґрунтування тарифної політики та забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Одним із ключових напрямів удосконалення обліку собівартості послуг перевезення є розвиток аналітичного обліку витрат. Наявна практика узагальненого відображення витрат не завжди дає можливість визначити фактичну собівартість окремих видів перевезень, маршрутів або транспортних засобів. У зв’язку з цим доцільним є запровадження аналітичних відомостей, які дозволяють деталізувати витрати за об’єктами калькулювання.

Аналітичні відомості з обліку собівартості послуг перевезення доцільно формувати в розрізі: видів транспортних послуг (міжміські, міжнародні, внутрішні перевезення); окремих транспортних засобів; маршрутів перевезення; статей і елементів витрат (паливо, оплата праці водіїв, амортизація, ремонт, інші витрати).

Використання аналітичних відомостей забезпечує підвищення точності розподілу прямих і загальновиробничих витрат, а також сприяє обґрунтованому визначенню виробничої собівартості послуг перевезення. Це, у свою чергу, дозволяє виявляти неефективні напрямки діяльності, контролювати перевитрати ресурсів та приймати управлінські рішення щодо оптимізації витрат.

Аналітичні відомості є важливим інформаційним джерелом для внутрішнього контролю та аудиту, оскільки забезпечують прозорість формування собівартості та спрощують перевірку правильності віднесення витрат до відповідних об’єктів обліку. Їх складання сприяє дотриманню вимог НП(С)БО 16 «Витрати» та підвищує якість фінансової звітності підприємства.

Аналітична відомість АВ-1 структури собівартості перевезень наведено у таблиці 3.9.

Мета складання аналітичної відомості АВ-1 є аналіз питомої ваги окремих статей витрат у загальній собівартості. Вона дозволяє визначити найбільш загальну собівартості та собівартість на одиницю послуг.

Таблиця 3.9 – Аналітична відомість АВ-1 структури собівартості перевезень

Стаття витрат	Норми витрат	Загальна сума вартості послуг, грн	Питома вага, %	Кількість місць	Сума вартості послуг на одне місце
Паливо та ММ					
Заробітна плата водіїв					
ЄСВ					
Амортизація ТЗ					
Загальновиробничі витрати					
Разом					

Джерело: запропоновано автором

Аналітична відомість АВ-2 собівартості перевезень за рейсами наведено у таблиці 3.10.

Мета складання аналітичної відомості АВ-2 є облік витрат і рентабельності окремих рейсів. Вона дозволяє визначити найбільш витратомісткі елементи собівартості та напрями оптимізації.

Таблиця 3.10 – Аналітична відомість АВ-2 собівартості перевезень за рейсами

№ рейсу	Км пробігу	Витрати пального, грн	Інші витрати, грн	Собівартість рейсу, грн
1				
2				
3				
Разом				

Джерело: запропоновано автором

Аналітична відомість АВ-3 контролю витрат пального наведено у таблиці 3.11.

Мета складання аналітичної відомості АВ-3 виявлення перевитрат пального та порушень норм. Вона використовується для порівняння фактичних витрат за маршрутами та прийняття управлінських рішень.

Таблиця 3.11 – Аналітична відомість АВ-3 контролю витрат пального

Автомобіль	Норма, л/100 км	Фактично, л/100 км	Відхилення, ±	Перевитрати, грн
MAN TGX				
DAF XF				
Volvo FH				

Джерело: запропоновано автором

Аналітична відомість АВ-4 розподілу загальновиробничих витрат наведено у таблиці 3.12.

Мета складання аналітичної відомості перевірка обґрунтованості включення загальновиробничих витрат до собівартості. Вона забезпечує внутрішній контроль матеріальних витрат і дисципліну використання ПММ.

Таблиця 3.12 – Аналітична відомість АВ-4 розподілу загальновиробничих витрат

Стаття ЗВВ	Загальна сума, грн	База розподілу	Частка, %	Включено до собівартості, грн
Зарплата допоміжного персоналу				
Амортизація гаражів				
Комунальні послуги				
Разом				

Джерело: запропоновано автором

Аналітична відомість АВ-5 «Собівартість – дохід – результат» наведено у таблиці 3.13.

Мета складання аналітичної відомості оцінка ефективності надання послуг з перевезення вантажів. Вона підвищує достовірність калькулювання собівартості послуг.

Таблиця 3.13 – Аналітична відомість АВ-5 «Собівартість – дохід – результат»

Показник	Рівень беззбитковості	Сума, грн
Дохід від перевезень		
Собівартість послуг		
Прибуток		
Рентабельність послуг, %		

Джерело: запропоновано автором

Таким чином, удосконалення обліку собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ Транс Плюс» шляхом запровадження системи аналітичних відомостей є необхідною умовою підвищення ефективності управління витратами, забезпечення достовірності облікової інформації та

посилення конкурентних позицій підприємства на ринку транспортних послуг.

Складання аналітичної відомості АВ-1 структури собівартості перевезень забезпечує можливість оцінки питомої ваги кожної статті витрат у загальній собівартості, що є важливим для виявлення найбільш витратомістких елементів та формування обґрунтованої тарифної політики. Вона створює інформаційну базу для контролю дотримання норм витрат і прийняття управлінських рішень щодо оптимізації ресурсів.

Аналітична відомість АВ-2 собівартості перевезень за рейсами дозволяє здійснювати адресний контроль витрат і рентабельності кожного рейсу, що є особливо важливим для транспортних підприємств. Її використання сприяє своєчасному виявленню нерентабельних маршрутів та обґрунтуванню рішень щодо зміни умов перевезення або перегляду вартості послуг.

Запровадження аналітичної відомості АВ-3 контролю витрат пального підсилює внутрішній контроль за використанням паливно-мастильних матеріалів, дозволяє виявляти перевитрати пального та порушення встановлених норм, а також мінімізувати ризики необґрунтованих витрат і зловживань.

Аналітична відомість АВ-4 розподілу загальновиробничих витрат забезпечує обґрунтованість включення загальновиробничих витрат до собівартості послуг перевезення та підвищує прозорість механізму їх розподілу. Її застосування сприяє дотриманню вимог НП(С)БО 16 «Витрати» та зменшує ризик викривлення собівартості.

Аналітична відомість АВ-5 «Собівартість – дохід – результат» дозволяє комплексно оцінити фінансові результати перевезень, рівень беззбитковості та рентабельність послуг. Вона є важливим інструментом як для внутрішнього контролю, так і для аудиторської оцінки ефективності діяльності підприємства.

3.3 Шляхи щодо удосконалення контролю собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ Транс Плюс»

Мета контролю собівартості послуг з перевезення вантажу полягає у забезпеченні достовірності, повноти та економічної обґрунтованості формування витрат, пов’язаних із наданням транспортних послуг, а також у виявленні резервів підвищення ефективності використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів підприємства. Контроль собівартості спрямований на підтвердження відповідності обліку витрат вимогам чинного законодавства, національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та внутрішніх регламентів підприємства, а також на мінімізацію ризиків викривлення фінансових результатів.

З огляду на специфіку транспортної діяльності, контроль собівартості послуг з перевезення вантажу виконує не лише перевірочну, а й аналітичну та превентивну функції, сприяючи підвищенню прозорості витрат, обґрунтованості тарифів і прийняттю ефективних управлінських рішень.

Завдання контролю собівартості послуг з перевезення вантажу полягають у такому:

- перевірка правильності визначення складу витрат, що включаються до собівартості послуг перевезення відповідно до вимог НП(С)БО 16 «Витрати»;
- контроль обґрунтованості та документального підтвердження прямих витрат, зокрема витрат на паливно-мастильні матеріали, оплату праці водіїв, амортизацію транспортних засобів та інші витрати, безпосередньо пов’язані з виконанням рейсів;
- перевірка правильності обліку та розподілу загальновиробничих витрат між об’єктами калькулювання з урахуванням обраної бази розподілу;
- аналіз відповідності фактичної собівартості плановим показникам і виявлення відхилень та причин їх виникнення;
- оцінка ефективності системи внутрішнього контролю витрат і рівня ризиків викривлення інформації про собівартість;

- встановлення впливу сформованої собівартості на фінансові результати та рентабельність послуг з перевезення вантажу;

- розроблення рекомендацій щодо оптимізації витрат і вдосконалення організації обліку та контролю собівартості.

Тест внутрішнього контролю собівартості послуг з перевезення вантажу наведено у таблиці 3.14.

Таблиця 3.14 – Тест внутрішнього контролю собівартості послуг з перевезення вантажу

№	Питання тесту	Варіанти відповіді		
		Так	Ні	Інформація відсутня
1	Чи затверджена на підприємстві облікова політика щодо формування собівартості?			
2	Чи ведеться облік витрат за кожним рейсом окремо?			
3	Чи оформлюються всі рейси подорожніми листами?			
4	Чи встановлені норми витрат пального?			
5	Чи здійснюється контроль перевитрат пального?			
6	Чи підтверджується списання паливно-мастильних матеріалів первинними документами?			
7	Чи ведеться табельний облік робочого часу водіїв?			
8	Чи перевіряється правильність нарахування зарплати та ЄСВ?			
9	Чи відокремлюються виробничі витрати від адміністративних?			
10	Чи розподіляються загальновиробничі витрати за обґрунтованою базою?			
11	Чи затверджено порядок розподілу загальновиробничих витрат?			
12	Чи складаються калькуляції собівартості рейсів?			
13	Чи аналізуються відхилення фактичної собівартості від планової?			
14	Чи здійснюється контроль рентабельності перевезень?			
15	Чи використовуються результати контролю для управлінських рішень?			

Джерело: запропоновано автором

Загальний план контролю собівартості послуг з перевезення вантажу наведено у таблиці 3.15.

Мета контролю забезпечення достовірності, обґрунтованості та правильності формування собівартості послуг з перевезення вантажу.

Таблиця 3.15 – Загальний план контролю собівартості послуг з перевезення вантажу

№	Етапи	Об'єкт контролю	Період	Виконавець	Джерела інформації	Результат
1	2	3	4	5	6	7
1	Попередній етап	Планування перевірки, тестування системи внутрішнього контролю				
2	Основний етап	Контроль прямих витрат на рейси			Подорожні листи, акти списання	
3		Контроль витрат на оплату праці та ЄСВ			Табелі, наряди	
4		Контроль загальновиробничих витрат			Відомості рах. 91	
5		Контроль фактичної собівартості рейсу			Калькуляції рейсів	
6		Контроль фінансового результату перевезень			Звіт про фінансові результати	
7	Заключний етап	Складання звіту контролю				

Джерело: запропоновано автором

Програма контролю собівартості послуг з перевезення вантажу наведено у таблиці 3.16.

Таблиця 3.16 – Програма контролю собівартості послуг з перевезення вантажу

№	Контрольна процедура	Мета	Методи контролю	Робочі документи
1	Контроль прямих витрат на рейси	Запобігання перевитратам	Документальна, аналітична	РД-1
2	Контроль витрат на оплату праці та ЄСВ	Правильність нарахувань	Перерахунок, звірка	РД-2
3	Контроль загальновиробничих витрат	Обґрунтованість витрат	Аналітична перевірка	РД-3
4	Контроль фактичної собівартості рейсу	Виявлення відхилень	Порівняльний аналіз	РД-4
5	Контроль фінансового результату перевезень	Управлінські рішення	Аналітичні процедури	РД-5

Джерело: запропоновано автором

Робочий документ «Контроль прямих витрат на рейс» РД-1 наведено у таблиці 3.17.

Метою перевірки є визначити правильності списання палива, мастильних матеріалів, запасних частин на конкретний рейс. Призначення для щоденного контролю рейсів, підстави для коригувань у бухгалтерії. Це дає змогу оцінити фінансовий результат і економічну доцільність тарифів.

Таблиця 3.17 – Робочий документ «Контроль прямих витрат на рейс» РД-1

№	Стаття витрат	За даними підприємства	За даними контролю		Відхилення	Примітки
			Норма / розрахунок	Фактичне списання		
1	Паливо					
2	ММ					
3	Запчастини					

Джерело: запропоновано автором

Робочий документ «Контроль витрат на оплату праці та ЄСВ» РД-2 наведено у таблиці 3.18.

Метою перевірки є правильності нарахування зарплати водіям та нарахованого ЄСВ. Призначення для контролю відповідності нарахувань і трудової дисципліни.

Таблиця 3.18 – Робочий документ «Контроль витрат на оплату праці та ЄСВ» РД-2

№	Працівник	За даними підприємства		За даними контролю				Відхилення	
		Нараховано зарплату, грн	Нараховано ЄСВ, грн	Відпрацьовано годин	Ставка, грн	Нараховано зарплату, грн	Нараховано ЄСВ, грн	Нараховано зарплату, грн	Нараховано ЄСВ, грн

Джерело: запропоновано автором

Робочий документ «Контроль загальновиробничих витрат» РД-3 наведено у таблиці 3.19.

Метою перевірки є перевірка обґрунтованості включення ЗВВ до собівартості перевезень. Призначення для перевірка коректності калькуляції собівартості та обґрунтованості витрат.

Таблиця 3.19 – Робочий документ «Контроль загальновиробничих витрат» РД-3

Стаття ЗВВ	За даними підприємства	За даними контролю			Відхилення
		Сума, грн	База розподілу	Частка у собівартості, %	

Джерело: запропоновано автором

Робочий документ «Контроль фактичної собівартості рейсу» РД-4 наведено у таблиці 3.20.

Метою перевірки є зіставлення запланованої та фактичної собівартості на рейс. Призначення для аналізу відхилень, оперативного коригування витрат.

Таблиця 3.20 – Робочий документ «Контроль фактичної собівартості рейсу» РД-4

Рейс	За даними підприємства	За даними контролю		Відхилення, грн	Причина відхилення
		Планова собівартість, грн	Фактична, грн		

Джерело: запропоновано автором

Робочий документ «Контроль фінансового результату перевезень» РД-5 наведено у таблиці 3.21.

Метою перевірки є визначення прибутковості і рентабельності наданих послуг. Призначення для оцінки економічної ефективності, формування управлінських рішень.

Таблиця 3.21 – Робочий документ «Контроль фінансового результату перевезень» РД-5

Рейс	За даними підприємства	За даними контролю				Відхилення, грн
		Дохід, грн	Собівартість, грн	Прибуток, грн	Рентабельність, %	

Джерело: запропоновано автором

Запропонована система контролю собівартості послуг з перевезення вантажу свідчать про можливість суттєвого підвищення якості обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на ТОВ «Топ Транс Плюс».

Розроблені тест внутрішнього контролю, загальний план і програма контролю, а також система робочих документів (РД-1 – РД-5) забезпечують системність і послідовність контрольних процедур, підвищують доказовість результатів перевірки та сприяють своєчасному виявленню помилок і відхилень у формуванні собівартості.

Реалізація запропонованих заходів з удосконалення обліку та аудиту собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ Транс Плюс» сприятиме підвищенню достовірності облікової інформації, посиленню внутрішнього контролю витрат, обґрунтованості управлінських рішень та зростанню економічної ефективності діяльності підприємства.

Отже, у третьому розділі магістерської роботи досліджено організацію контролю собівартості послуг з перевезення вантажу на ТОВ «Топ Транс Плюс» та розроблено практичні напрями її вдосконалення в частині обліку й внутрішнього контролю витрат. Основну увагу зосереджено на методичному забезпеченні контрольних процедур, оцінюванні ефективності чинної системи внутрішнього контролю та формуванні пропозицій щодо підвищення достовірності калькулювання собівартості.

Проведено контроль правильності формування виробничих і загальновиробничих витрат, їх розподілу та визначення виробничої собівартості наданих послуг перевезення. Застосування тесту внутрішнього контролю, загального плану, програми контролю та системи робочих документів (СВ-1 – СВ-5) дало змогу оцінити стан обліку витрат і виявити низку недоліків. Зокрема, встановлено факти некоректного віднесення окремих витрат до складу виробничих, помилки у формуванні загальновиробничих витрат, недостатньо обґрунтований вибір бази їх розподілу, а також недоліки у визначенні показників незавершеного

виробництва. Виявлені відхилення свідчать про ризики викривлення виробничої собівартості та фінансових результатів підприємства.

Обґрунтовано напрями удосконалення обліку собівартості послуг з перевезення вантажу шляхом розвитку аналітичного обліку витрат. Запропоновано систему аналітичних відомостей (АВ-1 – АВ-5), які забезпечують деталізацію витрат за видами послуг, рейсами, транспортними засобами та статтями витрат. Їх впровадження створює передумови для підвищення точності калькулювання собівартості, посилення контролю за використанням паливно-мастильних матеріалів, своєчасного виявлення перевитрат і нерентабельних перевезень, а також формування обґрунтованої тарифної політики.

Розроблено шляхи вдосконалення контролю собівартості послуг з перевезення вантажу, що передбачають впровадження розширеного тесту внутрішнього контролю, загального плану та програми контролю, а також системи робочих документів (РД-1 – РД-5). Запропонована система контролю орієнтована не лише на виявлення помилок, а й на попередження перевитрат ресурсів, аналіз відхилень фактичної собівартості від планової та оцінку рентабельності окремих рейсів. Це підсилює аналітичну й превентивну функції внутрішнього контролю та сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

ВИСНОВКИ

Законодавчо-нормативне регулювання в Україні формує єдині методологічні засади обліку витрат і собівартості, забезпечуючи прозорість фінансової інформації, достовірність фінансових результатів та відповідність діяльності транспортних підприємств вимогам держави.

Розглянуто основні нормативні акти, що регулюють формування собівартості перевезень, зокрема Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 16 «Витрати», Податковий кодекс України, План рахунків бухгалтерського обліку та галузеві методичні рекомендації. Доведено, що саме НП(С)БО 16 «Витрати» визначає склад виробничої собівартості, порядок визнання, групування та розподілу витрат, що є ключовим для транспортних підприємств.

Узагальнення наукових і нормативних підходів до трактування понять «витрати» та «собівартість» засвідчило їх тісний взаємозв’язок, а також відмінності між національними стандартами та міжнародними стандартами фінансової звітності (МСБО 2 «Запаси»). Встановлено, що національна система обліку є більш регламентованою, тоді як міжнародні стандарти орієнтовані на професійне судження та інформаційні потреби користувачів звітності.

Охарактеризовано первинні документи, систему рахунків (23 «Виробництво», 91 «Загальновиробничі витрати», 90 «Собівартість реалізації», 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»), порядок формування, розподілу та списання прямих і загальновиробничих витрат. Обґрунтовано, що правильна класифікація та облік витрат є базою для достовірного визначення фінансового результату і формування економічно обґрунтованих тарифів на перевезення.

Особливу увагу приділено контролю собівартості послуг з перевезення вантажів як важливому елементу системи управління витратами. Визначено мету, завдання, об’єкти, методи та етапи контролю, а також узагальнено типові помилки, що можуть призводити до викривлення собівартості. Доведено, що

ефективний контроль забезпечує підвищення прозорості витрат, запобігання порушенням і зростання економічної ефективності транспортної діяльності.

Надано загальну характеристику товариства як суб'єкта господарювання, визначено основні напрями його діяльності та роль обліку і контролю витрат у системі управління підприємством.

У процесі дослідження встановлено, що облік собівартості послуг з перевезення вантажів на ТОВ «Топ Транс Плюс» організований відповідно до вимог чинного законодавства та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Наказ про облікову політику чітко визначає об'єкти обліку витрат і калькулювання, склад витрат, методи їх групування та розподілу, а також застосовувані бухгалтерські рахунки. Це забезпечує достовірність формування собівартості транспортних послуг і правильність визначення фінансових результатів.

Аналіз структури виробничої собівартості показав, що найбільшу питому вагу займають витрати на оплату праці водіїв, паливо та мастильні матеріали, амортизація транспортних засобів і загальновиробничі витрати. Така структура є типовою для автотранспортних підприємств і підтверджує високу ресурсомісткість надання послуг з перевезення вантажів.

Фінансовий аналіз діяльності підприємства засвідчив неоднозначний стан його ліквідності та ділової активності. З одного боку, підприємство характеризується високим рівнем фінансової автономії, значною забезпеченістю власними оборотними коштами та мінімальною залежністю від позикового капіталу. З іншого боку, виявлено критично низькі показники абсолютної ліквідності, нестабільність швидкої ліквідності, а також уповільнення ділової активності у 2023–2024 роках.

Аналіз рентабельності показав надзвичайну нестабільність фінансових результатів діяльності ТОВ «Топ Транс Плюс», що проявляється у різких коливаннях показників прибутковості та свідчить про залежність результатів від разових і несистемних факторів. Це вказує на необхідність удосконалення системи управління витратами, підвищення ефективності використання ресурсів і посилення контролю за формуванням собівартості послуг.

Проведено контроль правильності формування виробничих і загальновиробничих витрат, їх розподілу та визначення виробничої собівартості наданих послуг перевезення. Застосування тесту внутрішнього контролю, загального плану, програми контролю та системи робочих документів (СВ-1 – СВ-5) дало змогу оцінити стан обліку витрат і виявити низку недоліків. Зокрема, встановлено факти некоректного віднесення окремих витрат до складу виробничих, помилки у формуванні загальновиробничих витрат, недостатньо обґрунтований вибір бази їх розподілу, а також недоліки у визначенні показників незавершеного виробництва. Виявлені відхилення свідчать про ризики викривлення виробничої собівартості та фінансових результатів підприємства.

Обґрунтовано напрями удосконалення обліку собівартості послуг з перевезення вантажу шляхом розвитку аналітичного обліку витрат. Запропоновано систему аналітичних відомостей (АВ-1 – АВ-5), які забезпечують деталізацію витрат за видами послуг, рейсами, транспортними засобами та статтями витрат. Їх впровадження створює передумови для підвищення точності калькулювання собівартості, посилення контролю за використанням паливно-мастильних матеріалів, своєчасного виявлення перевитрат і нерентабельних перевезень, а також формування обґрунтованої тарифної політики.

Розроблено шляхи вдосконалення контролю собівартості послуг з перевезення вантажу, що передбачають впровадження розширеного тесту внутрішнього контролю, загального плану та програми контролю, а також системи робочих документів (РД-1 – РД-5). Запропонована система контролю орієнтована не лише на виявлення помилок, а й на попередження перевитрат ресурсів, аналіз відхилень фактичної собівартості від планової та оцінку рентабельності окремих рейсів. Це підсилює аналітичну й превентивну функції внутрішнього контролю та сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text (дата звернення: 15.09.2025).

2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text (дата звернення: 15.09.2025).

3. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості : Наказ Міністерства промислової політики України від 09.07.2007 р. № 373. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0373581-07#Text (дата звернення: 15.09.2025).

4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-02_ukr_2016.pdf (дата звернення: 15.09.2025).

5. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг : пер. з англ. / О. Л. Ольховікова, О. В. Селезньов, О. О. Зєніна, О. В. Гик та ін. URL: http://apu.com.ua (дата звернення: 15.09.2025).

6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text (дата звернення: 15.09.2025).

7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text (дата звернення: 15.09.2025).

8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.99 р. № 318. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text (дата звернення: 15.09.2025).

9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» : Наказ Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text (дата звернення: 15.09.2025).

10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text (дата звернення: 15.09.2025).

11. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: https://www.buhoblik.org.ua/uchet/organizacziya-buxgalterskogo-ucheta/388-plan-raxunkiv.html (дата звернення: 15.09.2025).

12. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755 (дата звернення: 15.09.2025).

13. Про затвердження Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.02.1997 р. № 176**.** URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176-97-%D0%BF#Text (дата звернення: 15.09.2025).

14. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text (дата звернення: 15.09.2025).

15. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів : Наказ Міністерства фінансів України від 10.01.2007 р. № 2. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002201-07#Text (дата звернення: 15.09.2025).

16. Альошкіна Н., Ворона Н., Чернишова Н. Методи обліку витрат і калькулювання собівартості. *Податки & бухоблік*. 2019. № 49. URL: https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2019/june/issue-49/article-45000.html?search=&text_article (дата звернення: 15.09.2025).

17. Альошкіна Н. Простій та постійні витрати. *Податки & бухоблік.* 2020. № 101. URL: https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2020/december/issue-101/article-112443.html?search=&text_article (дата звернення: 15.09.2025).

18. Андросенко О. О. Економічна сутність витрат виробництва та їх роль у системі управління діяльністю промислових підприємств. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент.* 2016. Вип. 15. С. 122-126.

19. Андрющенко Н. С. Суть і значення витрат: історичний аспект. *Економічна теорія та історія економічної думки*. 2007. № 5. С. 3–7.

20. Аудит. Методика документування : навч. посіб. / І. І. Пилипенко, В. І. Драч, Н. М. Проскуріна та ін. Київ : Інформ.-вид. Центр Держкомстату України, 2003. 457 с.

21. Аудит : теорія і практика : навч. посіб. / А. Г. Загородній, М. В. Корягін, А. В. Єлісєєв та ін. Львів : Львівська політехніка, 2004. 456 с.

22. Бєлоусова І., Чумаченко М. Проблеми обліку виробничих витрат і калькулювання собівартості продукції промисловості. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2009. № 4 . С.3-10.

23. Бондаренко Н. М., Устименко А. К. Собівартість продукції: економічна сутність та її види. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/ economic_11/54.pdf (дата звернення: 15.09.2025).

24. Бородкін О. Про формування і облік собівартості продукції за ринкових умов. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2005. № 3. С. 33-41.

25. Бородкін О. Про формування і облік собівартості продукції за ринкових умов. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2008. № 4. С. 30-38.

26. Бутинець Т. А. Контроль внутрішньогосподарський чи внутрішній? *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2009. Вип. 2. С. 21-42.

27. Бутинець Ф. Ф. Аудит : підручник. Житомир : ПП «Рута», 2002. 672 с.

28. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник. Житомир : ПП «Рута», 2009. 912 с.

29. Ватуля І. Д., Дугар Т. Є. Організація і методика аудиту процесу реалізації продукції на підприємствах. URL: https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/7.2/068.pdf (дата звернення: 15.09.2025).

30. Власюк Г. В. Особливості аудиту витрат виробництва та собівартості продукції. URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2012/4_2012/20.pdf (дата звернення: 15.09.2025).

31. Від об’єкта калькулювання до одиниці обліку. *Податки & бухоблік.* 2013. № 94. URL: https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2013/november/issue-94/article-64578.html (дата звернення: 15.09.2025).

32. Голов С. Ф. Управлінський облік : підручник. Київ : Лібра, 2003. 704 с.

33. Гордієнко Н. І., Харламова О. В., Мізік Ю. І., Конопліна О. О. Аудит : методика і організація : навч. посіб. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 319 с.

34. Дідоренко Т. В. Сутність витрат як об'єкта бухгалтерського обліку. *Молодий вчений.* 2015. № 1(1). С. 78-81.

35. Загородній А. Г., Корягін М. В. Аудит : теорія і практика : навч. посіб. Львів : Видавництво національного університету «Львівська політехніка», 2004. 456 с.

36. Іванова Н. А., Ролінський О. В. Організація і методика аудиту : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 216 с.

37. Ільіна С. Б. Основи аудиту : навч.-практ. посіб. Київ : Кондор, 2009. 378 с.

38. Клімов А., Міронова О. , Пантелеєв В., Утенкова К. Практичний аудит : анфАС та ПРОФІль / за ред. В. Ю. Лісіної. Харків : Фактор, 2010. 720 с.

39. Котенко Л. Ціноутворення та калькуляція на промислових підприємствах. *Все про бухгалтерський облік*. 2006. № 17. С. 2–5.

40. Конспект лекцій з дисципліни «Бухгалтерський облік» (Частина ІІ) / Укладач О. В. Будько. Кам’янське : ДДТУ, 2016. 102 с.

41. Коршикова Р. Калькулювання та облік готової продукції. *Все про бухгалтерський облік.* 2002. № 53. С. 15–17.

42. Кулаковська Л. П., Піча Ю. В. Організація і методика аудиту : навч. посіб. Київ : Каравела, 2004. 584 с.

43. Ластовецький В. О. Галузевий бухгалтерський облік : проблеми теорії і практики : монографія. Чернівці, 2005. 200 с.

44. Левицька А. В., Шишова К. С. Методи обліку витрат і калькулювання собівартості. URL: https://economics.net.ua/files/science/ipreed/2016/47.pdf (дата звернення: 15.09.2025).

45. Лень В. С., Гливенко В. В. Бухгалтерський облік в Україні : основи та практика : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 608 с.

46. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 670 с.

47. Макаренко А. П., Меліхова Т.О., Мусійченко О.Г. Аудит : навч. посіб. Запоріжжя : ЗДІА, 2024. 260 с.

48. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Мусійченко О. Г. Організація і методика аудиту : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2024. 280 с.

49. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Чакалова Н. С. Теорія і методика документування в обліку та аудиті : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 400 с.

50. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Мусійченко О. Г. Фінансовий облік 1: навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2025. 342 с.

51. Макаренко А. П., Рянічева А. А. Удосконалення методики аудиту виробничої собівартості продукції підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 2. С. 12–19. DOI: 10.32702/2306-6814.2019.2.12.

52. Малюга Н. М. Бухгалтерський облік в Україні : теорія й методологія, перспективи розвитку : монографія. Житомир : ЖДТУ, 2005. 548 с.

53. Маренич Т. Г. Методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2006. № 12. С. 19–25.

54. Медведовський А. Г., Макаренко А. П. Облік та контроль собівартості послуг з перевезення вантажів. *Інновації в обліково-фінансовій сфері та інженерії різних галузей економіки* : матеріали Міжнародної науково-

практичної конференції, м. Запоріжжя, 3-4 грудня 2025 року. Запоріжжя : ЗНУ, 2025 (подано до друку).

55. Медведовський А. Г., Макаренко А. П., Меліхов Є. В. Удосконалення обліку та контролю собівартості послуг з перевезення вантажу на підставі аналізу господарської діяльності підприємства та вплив на макроекономічні показники. *Агросвіт*. 2026. № 3 (подано до друку).

56. Меліхова Т. О., Грушевий С. С. Удосконалення документування обліку та контролю собівартості готової продукції з метою підвищення якості організації обліку. *Агросвіт*. 2023. № 21. С. 64-70.

57. Меліхова Т. О., Меліхов Є. В., Котенко О. А. Удосконалення обліку та аудиту витрат за елементами для формування бюджету виробництва в умовах фінансової невизначеності з метою прийняття ефективних управлінських рішень. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 1. С.53-58

58. Міщенко К. Собівартість продукції. URL: https://factor.academy/blog/glava-13-sobivartist-produkci%D1%97/ (дата звернення: 15.09.2025).

59. Мороз Л. І. Теоретичні та прикладні аспекти управління прямими матеріальними і трудовими витратами підприємства. *Вісник Національного університету «Львівська Політехніка»*. 2011. С. 212–218.

60. Огійчук М. Ф., Новіков І. Т., Рагуліна І. І. Аудит : організація і методика : навч. посіб. Київ : Алерта, 2012. 664 с.

61. Огійчук М. Ф., Плаксієнко В. Я., Беленкова М. І. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами : підручник. Київ : Алерта, 2011. 1042 с.

62. Ольховик О. Калькуляція собівартості: що за документ. *Податки & бухоблік.* 2019. № 76. URL: https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2019/september/issue-76/article-91500.html (дата звернення: 15.09.2025).

63. Петрик О. А. Аудит : методологія і організація : монографія. Київ : КНЕУ, 2003. 260 с.

64. Пилипенко А. А., Дзьобко І. П., Писарчук О. В. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами підприємств та їх об'єднань : монографія. Харків : Вид. ХНЕУ, 2011. 344 с.

65. Подмешальська Ю. В., Дунда А. М. Актуальні аспекти обліку загальновиробничих витрат. *Схід. Аналітично-інформаційний журнал*. 2014. № 2 (128) .С. 35-40.

66. Подмешальська Ю. В., Феофанов Л. К., Абрамова І. С. Актуальні аспекти розподілу загальновиробничих витрат у системі обліку. *Агросвіт*. 2018. № 24. С. 54-59. DOI: 10.32702/2306-6792.2018.24.54.

67. Пушкар М. С. Фінансовий облік : підручник. Тернопіль : Картбланш, 2002. 628 с.

68. Скрипник М. І. Сутність витрат як економічної категорії. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/3084/1/33.pdf (дата звернення: 15.09.2025).

69. Сльозко Т. М. Методи обліку витрат «Стандарт-кост» і нормативний: історія та сучасність. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2007. № 7. С. 3-8.

70. Сопко В. В. Бухгалтерський облік в управління підприємством : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2006. 526 с.

71. Теорія бухгалтерського обліку : монографія / Л. В. Нападовська, М. Добія, Ш. Сандер, Р. Матезіч та ін. / за заг. ред. Л. В. Нападовської. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. 735 с.

72. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : навч.посіб. Київ : Алерта, 2010. 1080 с.

73. Усач Б. Ф. Аудит за міжнародними стандартами : монографія. Київ : Знання, 2005. 247 с.

74. Усач Б. Ф., Душко З. О., Колос М. М. Організація і методика аудиту : підручник. Київ : Знання, 2006. 295 с.

75. Утенкова К. О. Аудит : навч. посіб. Київ : Алерта, 2011. 408 с.

76. Фінансовий облік : навч. посіб. / за ред. В. К. Орлової, М. С. Орлів, С. В. Хоми. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 510 с.

77. Чернишенко О. І. Собівартість як економічна категорія. URL: https://economics.net.ua/ejopu/2024/No3/70.pdf (дата звернення: 15.09.2025).

78. Чумаченко М., Бєлоусова І. Дискусійні проблеми обліку виробничих витрат і калькулювання собівартості продукції. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2008. № 10. С. 3-7.

79. Царевська Т. Собівартість продукції, робіт, послуг. *Податки & бухоблік.* 2019. № 99. URL: https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2019/december/issue-99/article-105870.html (дата звернення: 15.09.2025).

80. Швед І. Аудит собівартості продукції. URL: https://ena.lpnu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/f97d1c6e-927b-425b-b9b0-2ffac9e034a0/content (дата звернення: 15.09.2025).

81. Ярмоленко В. П. Собівартість – об'єктивна економічна категорія. *Бухгалтерія в сільському господарстві*. 2000. № 8. С. 8-13.

82. Horngren C. T., Srikant M. D., Madhav V. R. Cost Accounting: A Managerial Emphasis. URL: https://opac.atmaluhur.ac.id/uploaded_files/temporary/DigitalCollection/ZWE0OTM1YWY3YTFmZTVmZjNmZTQwZjVkNGU3ZjlkYzY4NTJhODMwYg==.pdf (дата звернення: 15.09.2025).

83. Colin D. Management and Cost Accounting. URL: https://opac.atmaluhur.ac.id/uploaded_files/temporary/DigitalCollection/NmIzMjY0YjdkYWI2YWYxNmEzNGVjN2IxYzY3ZDQ3YjBkYzk4NjNjNg==.pdf (дата звернення: 15.09.2025).

84. Garrison R. H., Noreen E. W., Brewer P. C. Managerial Accounting. URL: https://unitimesofficial.wordpress.com/wp-content/uploads/2020/10/ managerial-accounting-by-ray-h.-garrison-eric-w.-noreen-peter-c.-brewer.pdf (дата звернення: 15.09.2025).

ДОДАТКИ

Додаток А

1. Баланс на 31.12.2021 р.

Форма № 1-м

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	**2**	**3**	**4**
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби:	1010	1170.3	1100
- первісна вартість	1011	5725.7	5702.5
- знос	1012	(4555.4)	(4602.5)
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	**1095**	1170.3	1100
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	497.8	723.2
- у тому числі готова продукція	1103	345.1	343.2
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	1.1	25.9

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	3.2	1.9
- у тому числі податок на прибуток	1136	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	1.4	1.7
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	**1195**	503.5	752.7
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	0	0
Баланс	**1300**	1673.8	1852.7

Пасив	**Код рядка**	**На початок звітного періоду**	**На кінець звітного періоду**
1	**2**	**3**	**4**
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	682.6	682.6
Додатковий капітал	1410	724.3	724.3
Резервний капітал	1415	11.6	15.8
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-33.3	47.1
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Усього за розділом I	**1495**	1385.2	1469.8
II. Довгострокові забов"язання, цільове фінансування та забезпечення	**1595**	0	0
III. Поточні зобов’язання			

Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов’язаннями	1610	0	0
- товари, роботи, послуги	1615	22.6	176.5
розрахунками з бюджетом	1620	9.7	21.5
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
- зі страхування	1625	12.6	5.3
- з оплати праці	1630	16.1	16.7
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	227.6	162.9
Усього за розділом III	**1695**	288.6	382.9
IV. Зобов"язання, пов"язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	**1700**	0	0
Баланс	**1900**	1673.8	1852.7

Продовження додатка А

Звіт про фінансові результати за 2021 р.

Форма № 2-м

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	**2**	**3**	**4**
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1291.2	1167.7
Інші операційні доходи	2120	(41.3)	(67.6)
Інші доходи	2240	46.8	51.1
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	**2280**	1379.3	1286.4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(951.2)	(990.1)
Інші операційні витрати	2180	(343.5)	(291.2)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(1294.7)	(1281.3)
Фінансовий результат до оподаткування (2268 - 2285)	2290	(84.6)	(5.1)
Податок на прибуток	2300	(0)	(0)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	84.6	5.1

Продовження додатка А

1. Баланс на 31.12.2022 р.

Форма № 1-м

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	**2**	**3**	**4**
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби:	1010	1099.5	983.5
- первісна вартість	1011	5702	5602.6
- знос	1012	(4602.5)	(4619.1)
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	**1095**	1099.5	983.5
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	723.2	899.1
- у тому числі готова продукція	1103	343.2	759.1
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	25.9	157.1
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1.9	1.5
- у тому числі податок на прибуток	1136	0	0

Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	2.2	0.6
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	**1195**	753.2	1058.3
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	0	0
Баланс	**1300**	1852.7	2041.8

Пасив	**Код рядка**	**На початок звітного періоду**	**На кінець звітного періоду**
1	**2**	**3**	**4**
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	682.6	682.6
Додатковий капітал	1410	724.3	724.3
Резервний капітал	1415	15.8	40
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	47.1	507.3
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Усього за розділом I	**1495**	1469.8	1954.2
II. Довгострокові забов"язання, цільове фінансування та забезпечення	**1595**	0	0
III. Поточні зобов’язання			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов’язаннями	1610	0	0

- товари, роботи, послуги	1615	176.5	45.4
розрахунками з бюджетом	1620	21.5	22.6
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
- зі страхування	1625	5.3	2.5
- з оплати праці	1630	16.7	17.1
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	162.9	0
Усього за розділом III	**1695**	382.9	87.6
IV. Зобов"язання, пов"язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	**1700**	0	0
Баланс	**1900**	1852.7	2041.8

Продовження додатка А

Звіт про фінансові результати за 2022 р.

Форма № 2-м

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	**2**	**3**	**4**
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2065.9	1291.2
Інші операційні доходи	2120	(430)	(41.3)
Інші доходи	2240	0	46.8
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	**2280**	2495.9	1379.3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1339.8)	(951.2)
Інші операційні витрати	2180	(671.7)	(342.4)
Інші витрати	2270	(0)	(1.1)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(2011.5)	(1294.7)
Фінансовий результат до оподаткування (2268 - 2285)	2290	(484.4)	(84.6)
Податок на прибуток	2300	(0)	(0)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	484.4	84.6

Продовження додатка А

1. Баланс на 31.12.2023 р.

Форма № 1-м

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	**2**	**3**	**4**
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби:	1010	983.6	2352.8
- первісна вартість	1011	5602.7	6972
- знос	1012	(4619.1)	(4619.2)
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	**1095**	983.6	2352.8
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	899.1	1055.1
- у тому числі готова продукція	1103	759.1	722
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	157.1	60.7
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1.5	0.7
- у тому числі податок на прибуток	1136	0	0

Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	0.5	2.6
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	**1195**	1058.2	1119.1
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	0	0
Баланс	**1300**	2041.8	3471.9

Пасив	**Код рядка**	**На початок звітного періоду**	**На кінець звітного періоду**
1	**2**	**3**	**4**
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	682.6	682.6
Додатковий капітал	1410	724.3	2072.3
Резервний капітал	1415	40	40.3
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	507.3	512.2
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Усього за розділом I	**1495**	1954.2	3307.4
II. Довгострокові забов"язання, цільове фінансування та забезпечення	**1595**	0	0
III. Поточні зобов’язання			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов’язаннями	1610	0	0

- товари, роботи, послуги	1615	45.4	52.8
розрахунками з бюджетом	1620	22.6	68
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
- зі страхування	1625	2.5	6.7
- з оплати праці	1630	17.1	34.2
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	0	2.8
Усього за розділом III	**1695**	87.6	164.5
IV. Зобов"язання, пов"язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	**1700**	0	0
Баланс	**1900**	2041.8	3471.9

Продовження додатка А

Звіт про фінансові результати за 2023 р.

Форма № 2-м

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	**2**	**3**	**4**
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2559.8	2065.9
Інші операційні доходи	2120	(0)	(430)
Інші доходи	2240	142	0
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	**2280**	2701.8	2495.9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2150.4)	(1339.8)
Інші операційні витрати	2180	(520.3)	(971.7)
Інші витрати	2270	(25.9)	(0)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(2696.6)	(2011.5)
Фінансовий результат до оподаткування (2268 - 2285)	2290	(5.2)	(484.4)
Податок на прибуток	2300	(0)	(0)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	5.2	484.4

Продовження додатка А

1. Баланс на 31.12.2024 р.

Форма № 1-м

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	**2**	**3**	**4**
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби:	1010	2352.8	2770.7
- первісна вартість	1011	6972	6466.9
- знос	1012	(4619.2)	(3696.2)
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	**1095**	2352.8	2770.7
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1055.1	1427
- у тому числі готова продукція	1103	722	687.1
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	60.7	18.9
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0.7	2
- у тому числі податок на прибуток	1136	0	0

Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	2.6	0.4
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	**1195**	1119.1	1448.3
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	0	0
Баланс	**1300**	3471.9	4219

Пасив	**Код рядка**	**На початок звітного періоду**	**На кінець звітного періоду**
1	**2**	**3**	**4**
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	682.6	682.6
Додатковий капітал	1410	2072.3	2484
Резервний капітал	1415	40.3	40.3
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	512.2	778
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Усього за розділом I	**1495**	3307.4	3984.9
II. Довгострокові забов"язання, цільове фінансування та забезпечення	**1595**	0	0
III. Поточні зобов’язання			
Короткострокові кредити банків	1600	0	36.7
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов’язаннями	1610	0	78.9

- товари, роботи, послуги	1615	52.8	3.3
розрахунками з бюджетом	1620	68	53.2
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
- зі страхування	1625	6.7	4.1
- з оплати праці	1630	34.2	15.6
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	2.8	42.3
Усього за розділом III	**1695**	164.5	234.1
IV. Зобов"язання, пов"язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	**1700**	0	0
Баланс	**1900**	3471.9	4219

Продовження додатка А

Звіт про фінансові результати за 2024 р.

Форма № 2-м

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	**2**	**3**	**4**
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2629.6	2559.8
Інші операційні доходи	2120	(638)	(0)
Інші доходи	2240	70.6	142
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	**2280**	3338.2	2701.8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2334.5)	(2150.4)
Інші операційні витрати	2180	(719.4)	(520.3)
Інші витрати	2270	(25.9)	(18.5)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(3072.4)	(2696.6)
Фінансовий результат до оподаткування (2268 - 2285)	2290	(265.8)	(5.2)
Податок на прибуток	2300	(0)	(0)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	265.8	5.2